

Verslag over de jaren

1980/1981

BOSSCHAP

BEDRIJFSCHAP VOOR DE BOSBOUW EN DE HOUTTEELT

Verslag

over de jaren 1980 en 1981

van het

Bosschap

BEDRIJFSCHAP VOOR DE BOSBOUW EN DE HOUTTEELT

Laan Copes van Cattenburch 100,
2585 GE 's-Gravenhage
telefoon: 070-633780, 659357

De grote betekenis van onze bossen wordt tegenwoordig algemeen erkend. De motieven die aan deze erkenning ten grondslag liggen zijn van verschillende aard en terug te voeren tot de verschillende functies die bossen vervullen, te weten de functies op het gebied van houtproductie, openlucht recreatie en natuur en landschap. Opvallend is daarbij dat de betekenis die wordt toegekend aan de productiefunctie van het bos in de loop der jaren geleidelijk is afgenomen, onder gelijktijdige toekenning van een zwaarder accent aan de overige functies. Hoewel deze accentverschuiving in een dichtbevolkt geïndustrialiseerd land op het eerste gezicht niet onbegrijpelijk lijkt, moet toch worden opgemerkt, dat zij onevenwichtig is. Zij is het gevolg van een ernstige onderschatting van de betekenis die de binnenlandse houtproductie thans heeft en in het licht van de toenemende problemen bij de houtvoorziening op langere termijn zal hebben. Bovendien gaat zij voorbij aan het feit, dat de bosbouw primair een vorm is van bodemcultuur gericht op de voortbrenging van hout. Dat de bosbouw van nature ook bijdraagt tot het natuurbehoud en dat bos aantrekkelijk is voor de openlucht recreatie, doet hieraan niets af. Bosbouw is een economische activiteit met daaraan direct verbonden belangrijke sociale aspecten, in het bijzonder op het gebied van de werkgelegenheid. Het gaat hierbij niet alleen om de werkgelegenheid op de bosbedrijven zelf, maar ook om de werkgelegenheid bij de houthandel en de houtverwerkende industrie.

Aangezien voor het bosbedrijf met het oog op de noodzakelijke continuïteit de economische functie voorop moet staan - de inkomsten uit houtproductie zijn immers onmisbaar - en voor de samenleving ook de andere functies van het bos van groot belang blijken, moet een beleid worden gevoerd dat recht doet aan alle functies, doch dat primair een erkenning inhoudt van de bosbouw als een zelfstandige productiegerichte vorm van bodemcultuur.

Met zorg moet worden vastgesteld, dat in het in deze verslagperiode verschenen Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud van een dergelijke erkenning geen sprake meer is. In dit structuurschema wordt ten aanzien van bossen een beleid voorgestaan dat in sterk overtrokken mate is gericht op de natuurbehoudsfunctie van het bos. Het voorgestane beleid houdt een fundamentele koerswijziging in, die de toch al beperkte beheersvrijheid in de bosbouw nog verder zal verkleinen en die de in gang zijnde bosbouwkundige ontwikkeling van het Nederlandse bosbestand gericht op grotere houtproductiemogelijkheden en betere bedrijfsuitkomsten zal afbreken. Dit is voor het bosbouwbedrijfsleven desastreus. Het doet voor rentabiliteit, liquiditeit en werkgelegenheid het ergste vrezen en zal er toe leiden dat de bosbouw op de lange termijn structureel subsidieafhankelijk wordt. Deze ontwikkeling, die bovendien de belangstelling van particulieren voor de bosbouw volledig of nagenoeg volledig zal doen verdwijnen, moet worden voorkomen. Daartoe is noodzakelijk dat in het in voorbereiding zijnde Meerjarenplan Bosbouw en in de boswetgeving de economische achtergrond van de bosbouw wordt erkend. Zowel het Meerjarenplan Bosbouw als de boswetgeving zullen waarborgen moeten scheppen voor goede ontwikkelingsmogelijkheden van de economische functie van de bosbouw. Dat is ook voor het behoud van werkgelegenheid in de bosbouw essentieel. Indien de samenleving van het bosbouwbedrijfsleven verlangt, dat bij de uitoefening van de bosbouw accenten worden gelegd op andere zaken dan de houtproductie, dan zal men de gevolgen daarvan moeten vergoeden. Een dergelijk realistisch beleid zal uiteindelijk ook de bosinstandhouding het beste dienen.

Ven omzoomd door fijnsparbos

voldaan dient naar het oordeel van het Bosschap te worden gehandhaafd op 3 jaren, met dien verstande, dat deze termijn kan worden verlengd indien herbebossing plaatsvindt langs de weg van natuurlijke verjonging.

De compensatieregeling neergelegd in de Algemene Maatregel van Bestuur van 20 juni 1962 houdende regelen ten aanzien van de verplichting van herbeplanting bedoeld in artikel 3 van de Boswet, kan worden herzien in die zin, dat compensatie ook zal kunnen worden geweigerd om natuurwetenschappelijke, recreatieve en cultuurhistorische redenen.

Ten aanzien van de bevordering van de bosuitbreiding door particulieren wordt gepleit voor onder meer:

- toekenning van bebossingsbijdragen;
- toekenning van overbruggingsbijdragen;
- afsluiting van overeenkomsten tussen de particuliere grondeigenaar, het Staatsbosbeheer en de gemeente, waarin worden geregeld de vrijstelling van de herplantplicht en de financiële consequenties welke voortvloeien uit een eventuele bestemmingswijziging van de van de herplantplicht vrijgestelde grond, waardoor deze grond niet meer voor andere dan bosbouwkundige doeleinden kan worden gebezigd.

Het recht op de bebossingsbijdrage bij en de overbruggingsbijdrage na de aanleg van nieuw bos dienen naar de mening van het Bosschap in de wet te worden vastgelegd. De regelingen kunnen worden uitgewerkt in Algemene Maatregelen van Bestuur.

Met betrekking tot de bosstrooiselwinning wordt in het advies uitgesproken dat deze zou dienen te worden verboden voor zover het betreft gronden waarop zich houtopstand bevindt of waarop de herplantplicht rust.

Het verbod zou niet dienen te gelden ten aanzien van:

- strooisel onder houtopstanden in de bermen van verharde wegen;
- strooisel dat zich bevindt op grond welke nodig is voor de uitvoering van een werk of werkzaamheid overeenkomstig een goedgekeurd bestemmingsplan of waterschapskeur;
- strooisel dat zich bevindt op grond waarop een houtopstand is geveld of op andere wijze teniet gegaan, indien en voorzover ten aanzien van die grond onvoorwaardelijk een ontheffing of vrijstelling van de herplantplicht is verleend. Vrijstelling of ontheffing van het verbod zou op verzoek van de eigenaar moeten kunnen worden verleend. Strooiselwinning dient naar het oordeel van het Bosschap aan de werkingssfeer van de Ontgrondingenwet te worden onttrokken en te stoelen op de Boswet.

De wettelijke taakstelling van de Bosbouwvoorlichtingsraad dient aldus het advies in overeenstemming te worden gebracht met de feitelijk gegroeide taakvervulling door in de Boswet te bepalen dat de raad tot taak heeft de Minister van Landbouw en Visserij desgevraagd of eigener beweging van advies te dienen in zaken betreffende de bosbouw. De naam van de raad dient te worden gewijzigd in Bosraad.

Tenslotte wordt er in het advies op gewezen dat als de Boswet wordt aangepast in de in het advies bepleite zin zij zal kunnen voorzien in het beheer van in principe alle bossen. De Boswet zal derhalve in beginsel toepassing moeten vinden ten aanzien van alle bossen, dus ook ten aanzien van bossen van bijzondere natuurwetenschappelijke waarde en ten aanzien van bossen welke gelegen zijn in de in te stellen nationale parken.

Aangezien de voorgestelde aanpassing van de Boswet uitgaat van vrijwilligheid voor wat het beheer betreft kunnen zich situaties voordoen waarin de eigenaar niet bereid is het gewenste beheer te voeren. In die gevallen kan voorzover het gaat om bossen van natuurwetenschappelijke waarde, zowel in nationale parken als daarbuiten aanwijzing op grond van de Natuurbeschermingswet aanbeveling verdienen.

Daardoor gaat evenwel de beheersvrijheid van de eigenaar verloren. Deze zal in dergelijke gevallen het recht moeten krijgen te worden uitgekocht tegen onteigeningswaarde. Bij de waardebepaling zal het waardedrukkend effect van het beheersregiem van de Natuurbeschermingswet of van het nationale park geen rol mogen spelen.

§ 2. WIJZIGING BOSWET IN VERBAND MET GEMEENTELIJKE BEVOEGDHEID INZAKE WILGEN DIE DEEL UITMAKEN VAN WEGBEPLANTINGEN EN EENRIJIGE BEPLANTINGEN OP OF LANGS LANDBOUWGRONDEN

Op 8 mei 1981 werd bij de Tweede Kamer het ontwerp van wet tot wijziging van de Boswet ingediend, waarin de gemeenten de bevoegdheid wordt verleend regels te stellen ten aanzien van wegbeplantingen en eenrijige beplantingen op of langs landbouwgronden voorzover bestaande uit wilgen. Aanleiding tot de indiening van het wetsontwerp vormde bepaalde gebeurtenissen in de Krimpenerwaard waarbij boeren, die gebelgd waren dat zij hun erven niet met bouwpuin mochten verharderen, overgingen tot het vellen van wilgen.

Het Bosschap wees er bij schrijven d.d. 28 juli 1981 op, dat de gebeurtenissen in de Krimpenerwaard - die een lokaal karakter droegen - hun oorzaak vonden in een conflict, dat in wezen met weg- en rijbeplantingen van wilgen niets te maken had. Door de wilgen "in bescherming te nemen" lost men die problemen niet op en daarop zouden maatregelen juist gericht behoren te zijn.

Op dergelijke gebeurtenissen reageren via gelegenheidswetgeving was dan ook, naar de mening van het Bosschap, overtrokken en niet op zijn plaats. Voorts schaadt het de

positieve instelling van de agrarische beroepsbevolking en van grondeigenaren ten aanzien van wilgen en zal tot gevolg hebben, dat met name particulieren zich weer terughoudend zullen gaan opstellen, als het gaat om de aanleg van landschappelijke beplantingen. Daardoor kan tevens de geneigdheid om nieuwe bossen aan te leggen verminderen.

Het Bosschap verzocht de Tweede Kamer dan ook het wetsontwerp te verwerpen.

§ 3. ENQUÊTE BESCHIKKING BOSBIJDAGEN

In 1980 werd een enquête gehouden onder boscigenaren teneinde inzicht te verkrijgen in de functionering van de bosbijdrageregeling en in de mate waarin het liquiditeitstekort van de bosbedrijven, dat een gevolg is van de verliessituatie waarmee de bosbouw al een reeks van jaren kampt invloed heeft op de functionering.

Er werd door 690 boscigenaren aan de enquête meegewerkt. Van deze 690 boscigenaren maakten 526 eigenaren gebruik van de bosbijdrageregeling.

Zij vertegenwoordigen een bosareaal dat in totaal onder de werkingssfeer van de Beschikking bosbijdragen valt.

1. De enquête leerde dat veel bosbedrijven kampen met financiële problemen. Bij één derde van de in de enquête begrepen bedrijven, die tezamen ongeveer één derde gedeelte van het in de enquête opgenomen bosareaal bezitten, waren deze problemen zo ernstig, dat de uitvoering van het in de beheersplannen voorziene onrendabele werk in het gedrang is gekomen of in het gedrang dreigt te komen.

2. Naast het liquiditeitsprobleem en in vele gevallen in samenhang daarmee werden als knelpunten genoemd:

- te krappe normstelling bij de uitvoering; (106 eigenaren met 23% van het in de enquête begrepen areaal)

- te lage tarieven; (74 eigenaren met 12,8% van het in de enquête begrepen areaal)

- te lange periode van voorfinanciering (54 eigenaren met 6,3% van het in de enquête begrepen areaal).

3. Om de problemen te kunnen opvangen moeten volgens de eigenaren van 60% van het in de enquête begrepen areaal zowel de vaste beheersbijdrage als de bijdrage in de kosten van onrendabel werk worden verhoogd.

De eigenaren van 21% van het in de enquête begrepen areaal meenden, dat de oplossing gezocht moet worden in verhoging van de bijdrage in de kosten van onrendabel werk; de eigenaren van 16% van het in de enquête begrepen areaal waren van oordeel dat verhoging van de areaalbijdrage de oplossing kan bieden.

Een en ander betekende in feite, dat de bosbedrijven verhoging van zowel de beheersbijdrage als de bijdrage in de kosten van onrendabel werk noodzakelijk achten.

4. Volgens de bosbedrijven was verhoging van de bijdrage in de kosten van onrendabel werk vooral noodzakelijk voor:

- het zuiveren en dunnen van jonge opstanden (67,6%);

- de bestrijding van prunus (65,8%);

- overige werkzaamheden (47,1%).

De gegevens uit de enquête gaven het Bosschap aanleiding om op verbetering van de Beschikking bosbijdragen aan te dringen.

§ 4. UITVOERING BESCHIKKING BOSBIJDRAGEN EN HERZIENING BESLUIT BIJDRAGEN HERBEPLANTINGEN

Op 25 september 1980 vond een bespreking plaats met de Vaste Commissie van Landbouw en Visserij uit de Tweede Kamer der Staten Generaal. Tijdens die bespreking wees het Bosschap op de exploitatieverliezen waarmee de bosbedrijven al vele jaren kampen en op het feit dat in 1978 het verlies volgens het L. E. I. gemiddeld f 103,— per ha was. De slechte bedrijfsuitkomsten hangen samen met het feit, dat de bossen hier te lande zich nog in de opbouwfase bevinden, waarbij ook de omschakeling van op mijnhout gerichte productie, via industriehout naar zwaarder (ouder) hout, die na de sluiting van de mijnen is opgetreden, de uitkomsten negatief beïnvloedt.

Het Bosschap pleitte voor een verhoging van de beheersbijdrage uit de Beschikking bosbijdragen van f 95,— tot f 125,— per ha per jaar. Het wees er daarbij op dat de beheersbijdrage van f 95,— is gebaseerd op de bedrijfsuitkomsten uit 1972, herrekend naar het kostenpeil 1976. Doordat de bijdrage - ondanks verzoeken terzake van het Bosschap - niet geïndexeerd is, is de betekenis ervan door de in de afgelopen 4 jaren opgetreden geldontwaarding belangrijk verminderd. Gevolg hiervan is, dat de uitvoering van onrendabel werk waarvan de bosbedrijven 25% der kosten zelf moeten betalen, in het gedrang is gekomen. Dit is met name manifest geworden in 1979 na het wegvallen van de E-regeling.

Het Bosschap wees er voorts op, dat het voor de bosinstandhouding en voor de werkgelegenheid in de bosbouw van het grootste belang is, dat de normen en de tarieven die in het kader van de 75% subsidieregeling worden gehanteerd, zodanig zijn, dat het subsidie inderdaad 75% bedraagt van de netto kosten van het onrendabele werk en niet minder. Het Bosschap beklemtoonde nogmaals dat de eigenaren van bos door de wet worden gedwongen een verliesgevend bedrijf voort te zetten. Zij hebben niet de mogelijkheid over te gaan tot andere vormen van bodemcultuur.

Nadat het Bosschap zich op 2 oktober 1980 schriftelijk tot de Minister van Landbouw en Visserij had gewend vond op 16 oktober 1980 een bespreking met hem plaats over de begroting van zijn departement voor het jaar 1981. Zowel in de brief als tijdens dit gesprek werd bij de minister met klem aangedrongen op verhoging van de vaste beheersbijdrage in het kader van de Beschikking bosbijdragen met f 30,— per ha per jaar ter leniging van de ernstige financiële nood van de bosbedrijven.

De Minister had een open oog voor de problemen en deelde mede, dat hij een verhoging van de herbeplantingsbijdrage wilde overwegen, omdat hij verwachtte dat daardoor de terughoudendheid die vele bosbedrijven hebben ten aanzien van eindkap zou kunnen worden verminderd, hetgeen tot een vergroting van de opbrengsten zou leiden en bovendien de uitvoering van werk in de bossen zou stimuleren. Hij zegde toe, zoals hij ook bij zijn begrotingsbehandeling in de Tweede Kamer meedeelde, dat hij de Bosbouwvoorlichtingsraad om advies zou vragen over de bosbijdrageregeling in relatie tot de herbeplantingsbijdrage. Dit advies werd reeds op 18 december 1980 uitgebracht.

De Minister van Landbouw en Visserij besloot het advies van de Bosbouwvoorlichtingsraad in grote lijnen te volgen om per 1 januari 1981 het Besluit bijdragen herbeplantingen te wijzigen en het uitvoeringsregiem van de Beschikking bosbijdragen aan te passen. De belangrijkste punten waren:

- de herbeplantingsbijdrage wordt vastgesteld op 75% van de normaal geachte kosten van herbeplanting en wordt ineens uitbetaald in plaats van in 2 gedeelten;
- de kosten van planvoorbereiding en van toezicht op de uitvoering van de herbeplanting, berekend op 15%, komen voor subsidiëring in aanmerking;
- het aantal stuks plantsoen dat voor subsidiëring in aanmerking komt wordt vergroot en aangepast aan hetgeen gewenst is uit bosbouwkundige overwegingen;
- in bepaalde gevallen wordt ook gesubsidieerd in de rasterkosten;
- tevens wordt bij de wijziging van het Besluit bijdragen herbeplantingen er in voorzien dat een bijdrage spoedig na het uitvoeren van de herbebossingswerkzaamheden kan worden uitbetaald;
- in het kader van de Beschikking bosbijdragen komen de kosten van werkvoorbereiding en toezicht op de uitvoering van de zogenaamde onrendabele werkzaamheden, berekend op 15%, voor subsidiëring in aanmerking;
- de meest effectieve wijze van prunusbestrijding wordt bevorderd door de hiervoor noodzakelijke te maken voorbereidingskosten, berekend op 25%, subsidiabel te stellen.

In verband met het feit, dat de eerste beheersplanperiode van 5 jaren op grond van de Beschikking bosbijdragen ten einde liep - in 1982 vangt de tweede periode aan - besloot het Bosschap in overleg te treden met het Staatsbosbeheer over de eisen welke aan de beheersplannen voor die tweede periode zullen worden gesteld. Het overleg was aan het eind van de verslagperiode nog niet afgerond.

§ 5. WENSEN VAN HET BOSBOUWBEDRIJFSLEVEN MET BETREKKING TOT HET ONDERZOEK TEN BEHOEVE VAN DE BOSBOUW

Op verzoek van de Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek T.N.O. werden ten behoeve van een door deze raad op te stellen meerjarenversie 1982-1986 op 3 april 1980 een aantal wensen van het bosbouwbedrijfsleven met betrekking tot het onderzoek kenbaar gemaakt. De wensen hadden betrekking op onderzoek naar de bedrijfsuitkomsten in de bosbouw, technisch, economisch onderzoek, gericht op de betekenis van nieuwe machines, werktuigen en werkmethoden, de ontwikkeling van de houtmarkt, houtteeltkundig onderzoek, onderzoek op het gebied van bosbescherming met behulp van biologische methoden, onderzoek op het terrein van veredeling- en zaadvoorziening, opstandbehandeling in verband met groei, vitaliteit en productiviteit van de opstand, onderzoek naar ontwikkelingen op het gebied van bosarbeid en techniek, de werkgelegenheid in de bosbouw en in de sector natuurterreinen en onderzoek naar de maatschappelijke waarden die het bos vertegenwoordigt.

Voorts werd het belang onderstreept van onderzoek naar het ecologisch rijpingsproces van nieuwe bossen op betere en op minder goede gronden, de invloed van veranderingen in de grondwaterstand op de boomgroei en op de ontwikkelingen van in bossen voorkomende vegetatievormen en onderzoek in het kader van de steeds stijgende waterschapslasten naar de mate waarin bossen de waterhuishouding in gunstige zin beïnvloeden en

Abies Grandis opstand te Schoonloo

hoe de belangen van de bossen en natuurterreinen bij waterbeheersingswerken van waterschappen zich verhouden tot de belangen van andere gronden bij die werken.

Ten aanzien van dit laatste punt werd er op gewezen, dat ook inzicht nodig is in de vraag of waterbeheersingswerken primair zijn en worden uitgevoerd voor de verbetering van de landbouwproductieomstandigheden, terwijl zij voor de bossen en natuurterreinen eigenlijk niet noodzakelijk waren of zijn.

In dat kader diende tevens de vraag onder ogen te worden gezien in hoeverre de water-beheersingswerken die voor de bossen en natuurterreinen van belang zijn een aanvullend karakter hebben op werken, die in het belang van de agrarische productie worden uitgevoerd, in die zin, dat zij beogen de voor bossen en natuurterreinen negatieve effecten van laatstgenoemde werken te compenseren.

§ 6. BRIEF AAN DE KABINETSFORMATEURS

Het Bosschap richtte zich op 11 juni 1981 met het oog op de vorming van een nieuw kabinet tot de kabinetsformateurs.

Het stelde in dit schrijven dat de onlangs in de Beschikking bosbijdragen en het Besluit bijdragen herbeplantingen aangebrachte wijzigingen (zie hoofdstuk IV § 4.) worden doorgevoerd om de liquiditeitspositie van de bosbedrijven te verbeteren en de nog bestaande werkgelegenheid in de bosbouw te behouden. Dit op verbetering van de liquiditeit van de bosbedrijven gerichte beleid diende naar het oordeel van het Bosschap in de komende kabinetsperiode niet alleen met kracht te worden voortgezet, maar bovendien diende extra aandacht te worden geschonken aan uitbreiding van de werkgelegenheid in de bosbouw.

Het Bosschap wees er in dit verband op, dat in de bosbouw in de loop der jaren omvangrijke onderhoudsachterstanden zijn ontstaan doordat structureel te weinig mensen in de bossen werkzaam waren. Voor een verantwoord onderhoud van het Nederlandse bosbestand is een structurele uitbreiding van het werknemersbestand met circa 1.200 personen noodzakelijk. Daarenboven is voor het wegwerken van de bestaande achterstand tijdelijk - voor een periode van ongeveer 5 jaren - nog eens behoefte aan eenzelfde aantal personen.

Het Bosschap deed een dringend beroep op het nieuwe kabinet om de potentieel in de bosbouwsector aanwezige werkgelegenheid - zowel de tijdelijke als de blijvende - te effectueren door middel van de financiering van arbeidsplaatsen.

De bosbouwsector heeft hierop naar de mening van het Bosschap recht, omdat de Boswet tot instandhouding van bossen verplicht. Voorts werd gepleit voor:

- een overheidsbeleid waarbij bosbouw als vorm van bodemcultuur, die naar zijn aard een productieve functie - de houtproductie - vervult en die tevens dienstbaar is aan de openluchtrecreatie en het behoud van de natuur en van het landschapsschoon, een duidelijke eigen plaats krijgt;
- uitvoering te geven aan de door de Tweede Kamer der Staten Generaal bij de behandeling van de wetsontwerpen tot wijziging van de Wet op de Vermogensbelasting en de Successiewet aangenomen motie Portheine - van Muiden, waarin wordt aangedrongen op verbetering in de waardebepaling van landgoederen in de richting van een systeem waarbij de in de Wet op de Vermogensbelasting, Successiewet en Natuurschoonwet 1928 voorkomende bedragen voor opengestelde en gesloten landgoederen worden gesteld op 1/16 en 1/6 op basis van 80% van de waarde in het economisch verkeer;
- invoering van een regeling al dan niet in het kader van de Natuurschoonwet 1928 naast de bosbedrijfsvrijstelling uit de Wet op de Inkomstenbelasting krachtens welke bosbouwers kunnen opteren voor een regiem waarbij binnen een bepaalde periode bedrijfsverliezen aftrekbaar zijn, terwijl positieve bedrijfsuitkomsten zijn vrijgesteld na compensatie van de in mindering gebrachte verliezen.

Tenslotte werd de aandacht van de kabinetsinformatie gevraagd voor de plaats en de positie van het Staatsbosbeheer.

In dit verband werd onderstreept dat het voor een evenwichtige ontwikkeling van het bosbouwbeleid - zowel de voorbereiding als de uitvoering ervan - van groot belang is, dat het Staatsbosbeheer als dienst van het Ministerie van Landbouw en Visserij blijft functioneren. Immers de bosbouw is een vorm van bodemcultuur, welke primair behoort tot de verantwoordelijkheid van de Minister van Landbouw en Visserij. Bovendien wordt daarmee bereikt dat de beleidsontwikkeling ten aanzien van de bosbouw tot stand komt in nauwe samenhang met die voor andere vormen van bodemcultuur, hetgeen van groot belang is voor de bosuitbreiding die noodzakelijk wordt geacht.

§ 7. BRIEF AAN DE TWEDE KAMER DER STATEN GENERAAL IN VERBAND MET DE BEHANDELING RIJSBEGROTING 1982

Ter gelegenheid van de behandeling van de begroting van het Ministerie van Landbouw en Visserij voor het jaar 1982 wendde het Bosschap zich op 18 november 1981 tot de leden van de Vaste Commissie voor Landbouw en Visserij uit de Tweede Kamer der Staten Generaal. Ook in deze brief pleitte het Bosschap onder verwijzing naar het door de Bosbouwvoorlichtingsraad uitgebrachte advies inzake de benutting van werkgelegenheid in bossen en landschapselementen en de door de Tweede Kamer aangenomen moties van mevrouw Langendijk-de Jong c.s. voor schepping van arbeidsplaatsen in de bosbouw. Het Bosschap wees er op dat in de bosbouw indien daarop toegespitste maatregelen worden getroffen structureel werkgelegenheid is voor circa 1.200 personen en dat voor het wegwerken van onderhoudsachterstanden in bossen en landschapselementen potentiële werkgelegenheid aanwezig is voor 2.000 personen gedurende 5 jaren. De schepping van arbeidsplaatsen in de bosbouw is relatief goedkoop omdat er geen of slechts weinig extra investeringen nodig zijn. Bovendien zijn voor de gemeenschap de kosten van een arbeidsplaats die door een werkloze wordt bezet, beperkt doordat een besparing op de werkloosheidsuitkering kan plaatsvinden. Voorts drong het Bosschap er in zijn brief op aan, betrokken te worden bij de evaluatie van de Beschikking bosbijdragen die plaats vindt in verband met het verstrijken van de eerste 5-jaarsperiode van deze regeling op 31 december 1981.

Verwijzend naar het feit, dat de bosbouw in het kader van de in de Nota Landelijke Gebieden opgenomen zonerings tegenstelling tot de landbouw, niet als een zelfstandige "functie" wordt erkend hetwelk tot gevolg heeft, dat de bosbouw in die Nota te sterk vanuit de invalshoek natuur en landschap wordt benaderd waarbij dan onvoldoende aandacht wordt geschonken aan de houtproductie, pleitte het Bosschap voor een meer evenwichtige benadering van de bosbouw in het op te stellen meerjarenplan voor de bosbouw. Het wees daarbij op het ook in de toelichting op de begroting van het Ministerie van Landbouw en Visserij 1981 vermelde grote economische belang van de houtproductie voor Nederland.

Bij het onderdeel bosuitbreiding door particulieren werd gewezen op onder meer de herplantplicht en de planologie. Gesteld werd, dat de mogelijkheden voor aanleg door particulieren van bossen met korte omlopen gericht op de houtproductie zullen moeten worden verruimd, in het bijzonder door met gebruikmaking van de mogelijkheden die artikel 6 van de Boswet biedt, voor dergelijke bossen vrijstelling van de herplantplicht te verlenen.

Naast de herplantplicht kan ook de planologie een belemmering vormen, in die zin, dat aan gronden welke zijn beplant met bossen met korte omlopen door de gemeenten de bestemming bos kan worden gegeven. Daardoor zou het niet mogelijk zijn deze gronden

na de eindvelling weer een agrarische bestemming te geven. Deze problematiek kan aldus het Bosschap worden vermeden indien de gemeenten dergelijke gronden blijven bestemmen als agrarisch gebied.

Tenslotte plaatste het Bosschap een kritische noot bij het effect dat het streven naar decentralisatie kan hebben voor de bosbouw. Er werd op gewezen dat bosbouw een economische aangelegenheid is en dat in het algemeen economisch beleid niet aan decentralisatie onderhevig is. Voorts werd gesteld, dat het belang van de bosbouw voor de houtproductie bij de lagere overheid niet leeft. Daardoor dreigt het gevaar, dat de houtproductie bij een gedecentraliseerd beleid onvoldoende tot zijn recht zal komen. Door decentralisatie kan de centrale rol, die het Staatsbosbeheer thans speelt, worden uitgehouden hetwelk het bosbouwbelang hier te lande zou schaden.

V. ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

§ 1. BOSBOUW-ECONOMISCH ONDERZOEK

De commissie van advies voor het bosbouw-economisch onderzoek van het L.E.I., waarin het Bosschap is vertegenwoordigd, stelde in maart 1980 haar meerjarenvisie over het bosbouw-economisch onderzoek vast, zulks ten behoeve van de meerjarenvisie 1982-1986 voor het landbouwkundig onderzoek. In haar advies pleitte de commissie er voor nog meer nadruk te leggen op het onderzoek naar de bedrijfsuitkomsten en de analyse ervan. Tevens vroeg zij meer aandacht voor de evaluatie van waarderingsmethodieken van de verschillende functies van het bos en voor internationaal gericht onderzoek.

In de loop van het verslagjaar verschenen de L.E.I.-rapporten 5.62 en 5.66 betreffende de bedrijfsuitkomsten in de particuliere bosbouw over de jaren 1978 en 1979. Voorts verscheen het Marktstructuuronderzoek betreffende de handel in niet tropisch rondhout in Nederland over 1977. Doel van dit onderzoek was inzicht te verschaffen in de functie van de handelskanalen via welke het in Nederland gekochte niet tropische rondhout haar eindbestemming vindt. In bijlage 3 is een korte samenvatting van de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek opgenomen.

§ 2. BEDRIJFSUITKOMSTEN IN DE PARTICULIERE BOSBOUW

In de verslagperiode verschenen de rapporten van het L.E.I. betreffende de bedrijfsuitkomsten in de particuliere bosbouw in 1978 en 1979. Ook de uitkomsten over 1980 kwamen nog in 1981 beschikbaar. Het onderzoek, dat op verzoek van het Bosschap werd verricht, sloot aan bij eerdere onderzoeken terzake, die betrekking hadden op de jaren 1968, 1972 en 1975 tot en met 1977. Het rapport bevat de uitkomsten van 91 bosbedrijven in diverse grootteklassen, gespreid over het gehele land met een gezamenlijke oppervlakte in 1978 van 23231 ha en in 1979 van 23242 ha. In 1978 bedroeg het negatieve bedrijfsresultaat f 103,— per ha en in 1979 f 124,— per ha. Indien men er van uitgaat, dat 1 ha bos een waarde van f 6.000,— vertegenwoordigt komt dit neer op een negatief rendement van 1,7 % in 1978 en 2% in 1979.

De exploitatierekening van de geënuquêteerde bosbedrijven omgerekend per ha zag er in 1978 en 1979 als volgt uit:

Opbrengst per ha	1978	1979	Kosten per ha	1978	1979
Houtopbrengsten			arbeidslonen	f 253,—	f 198,—
op stam	f 81,—	f 57,—	werk voor derden	f 40,—	f 43,—
geveld	<u>f 52,—</u>	<u>f 39,—</u>	werktuigkosten	f 28,—	f 29,—
	f 133,—	f 96,—	grond- en hulpstoffen	f 20,—	f 22,—
overige bedrijfsopbrengsten	f 30,—	f 41,—	bosbedrijfsgebouwen	f 2,—	f 2,—
subsidies en bijdragen:			grond en houtopstand	f 28,—	f 28,—
bosbijdrageregeling	f 99,—	f 106,—	beheer, leiding en toezicht	f 115,—	f 117,—
herbebossing	f 17,—	f 21,—	overige bedrijfskosten	f 4,—	f 4,—
overige	<u>f 108,—</u>	<u>f 55,—</u>			
	f 244,—	f 182,—			
verlies	<u>f 103,—</u>	<u>f 124,—</u>			
	f 490,—	f 443,—		f 490,—	f 443,—

Opbrengsten per ha	1980	Kosten per ha	1980
Houtopbrengsten		arbeidslonen	f 206,—
op stam	f 77,—	werk door derden	f 42,—
geveld	<u>f 64,—</u>	werktuigkosten	f 33,—
	f 141,—	grond- en hulpstoffen	f 18,—
overige bedrijfsopbrengsten	f 40,—	bosbedrijfsgebouwen	f 3,—
subsidies en bijdragen:		grond en houtopstand	f 29,—
bosbijdrageregeling	f 118,—	beheer, leiding en toezicht	f 124,—
herbebossing	f 15,—	overige bedrijfskosten	f 4,—
overige	<u>f 47,—</u>		
	f 180,—		
verlies	<u>f 98,—</u>		
	f 459,—		<u>f 459,—</u>

§ 3. DE RENTABILITEIT VAN DE TEELT VAN EIK AL DAN NIET IN COMBINATIE MET BEUK

De commissie rentabiliteit kosten/baten bosbouw maakte een berekening van de rentabiliteit van de teelt van eik al dan niet in combinatie met beuk bij een 150-jarige omloop.

Zwaar hout langs de bosweg

Deze berekeningen maken deel uit van een reeks rentabiliteitsberekeningen van verschillende in het Nederlandse bos voorkomende boomsoorten.

Bij de berekening werd uitgegaan van een vijftal basismodellen te weten:

- model 1: herbebossing door middel van bezaaiing
- model 2: herbebossing door middel van beplanting
- model 3: bebossing van oud weiland door middel van bezaaiing
- model 4: bebossing van oud weiland door middel van beplanting
- model 5: herbebossing door middel van bezaaiing (eenvoudige beheersmethode).

In de modellen van 1 tot en met 4 werd uitgegaan van algemeen aanvaarde houtteeltkundige uitgangspunten primair gericht op de voortbrenging van zwaar eikenzaaghout van hoge kwaliteit bij 150-jarige omloop.

De rol van de beuk in de eikenbeplanting is eerder van verzorgende dan van productieve aard.

Inbreng van de beuk is namelijk nodig om waterlotvorming bij de eik, leidend tot aanzienlijk kwaliteitsverlies van het eikenhout, te voorkomen.

In model 5 - eenvoudig beheersmodel - wordt uitgegaan van andere beheersdoelstellingen dan de houtvoortbrenging, zoals recreatie en natuurbehoud.

Doel is aanleg en beheer van een zich tot een volledige levensgemeenschap ontwikkelend eikenbos tegen minimale kosten. De beuk speelt hierbij geen rol.

De financiële resultaten uitgedrukt in het saldo - opbrengsten minus kosten - aan het eind van de omloop, de contante waarde en de interne rentevoet zijn opgenomen in bijlage 1.

Het bovenste gedeelte van de tabel met de letter A bevat de uitkomsten op basis kosten en prijspeil 1979.

Het onderste gedeelte met letter B geeft de uitkomsten weer op basis van de veronderstelling dat tijdens de omloop de kosten zowel als de opbrengsten jaarlijks met 3% stijgen. De aanduiding in de rij 2% + 3% betekent dat eindwaarde of contante waarde bij 2% rente en 3% jaarlijks prijs- en kosten stijging zijn berekend.

- * De volledige tekst van het rapport is verkrijgbaar bij het secretariaat van het Bosschap, Laan Copes van Cattenburch 100, 2585 GE DEN HAAG.

§ 4. DE RENTABILITEIT VAN DE TEELT VAN DOUGLAS

Door de commissie rentabiliteit kosten/baten bosbouw werd een berekening gemaakt van de rentabiliteit van herbebossing met douglas op coulissen- of boomkapterreinen. Om de jonge aanplant van douglas in de jeugd-fase de nodige beschutting te geven dient de aanleg op kleine oppervlakten (in kleinvlaktebedrijf) plaats te vinden, waarbij een oudere beplanting bescherming biedt.

Een coulissenskap is een velling, waarbij slechts een gedeelte der bomen van de opstand strooksgewijze wordt geveld en waarin de op het terrein overblijvende bomen zo regelmatig mogelijk in rijen of stroken over het terrein zijn verdeeld.

Op de na velling vrijkomende terreingedeelten gelegen tussen de met overblijvende bomen bezette stroken (coulissen) vindt dan de herbebossing plaats.

De berekeningen hadden telkens betrekking op 1 ha daadwerkelijke herbebossingsoppervlakte, waarbij de volgende basismodellen - met teeltdoelstellingen - werden gehanteerd.

- model 1: teelt van douglaszaaghout op terreinen met goede groeimogelijkheden
- model 2: teelt van douglaszaaghout op terreinen met matige groeimogelijkheden
- model 3: teelt van douglaspaalhout op terreinen met goede groeimogelijkheden
- model 4: teelt van douglaspaalhout op terreinen met matige groeimogelijkheden
- model 5: teelt van dikke bomen voor zaaghoutdoeleinden op terreinen met goede groeimogelijkheden.

De financiële resultaten, uitgedrukt in het saldo - opbrengsten minus kosten - aan het einde van de omloop, de contante waarde en de interne rentevoet zijn opgenomen in bijlage 2.

§ 5. DE HOUTMARKT

a. Algemeen

De economische stagnatie gepaard gaande met een hoge rentestand heeft zijn uitwerking op de bouwactiviteiten niet gemist. In combinatie met het teruglopende reëel beschikbare inkomen is de productie in de woningbouw in de verslagperiode vergeleken met 1979 aanzienlijk gedaald.

Eenzijds ondergingen de prijzen voor hout als grondstof voor industriële doeleinden (pulp) op de internationale markten een opwaartse druk, welke wordt veroorzaakt door

aanhoudende vraag vanuit de papierindustrie, de toenemende concurrentie vanuit de brandhoutmarkt en de stijgende exploitatiekosten, waardoor in verschillende landen beseigenaren weinig geneigd waren hout aan te bieden tegen prijzen, die zij als onaantrekkelijk ervaren. Anderzijds was en is er in de Europese spaan- en vezelhoutindustrie sprake van overcapaciteit, hetwelk voor de houtproducent niet alleen een instabiel marktbeeld met schommelingen in de vraag naar en de prijs van hout met zich meebrengt, maar tevens de prijzen onder druk zet.

Stijgende energie- en lijmkosten oefenen eveneens een neerwaartse druk uit op de prijs die fabrikanten bereid zijn te betalen voor de grondstof hout. De prijzen vertoonden in 1980 nog een stijging maar begonnen zich eind 1981 te stabiliseren, waarna voor sommige eindproducten zoals gezaagd hout een duidelijke daling waarneembaar werd.

Voor ons land vormt België met een omvangrijke spaanplaat- en pulpindustrie met een netto importbehoefte van 2,5 miljoen ³ rondhout een belangrijk afzetgebied.

Als energiebron zal hout onder Nederlandse omstandigheden met zijn geringe bosareaal slechts een bescheiden rol kunnen vervullen. Als gevolg van de sterk gestegen energieprijzen is het echter onder bepaalde omstandigheden nu reeds aantrekkelijk om hout als energiebron te gebruiken. Behalve in de houtverwerkende industrie waar het afvalhout hiervoor kan worden gebruikt, kan het ook interessant zijn voor landbouwbedrijven en woonhuizen in het buitengebied indien in de directe omgeving voortdurend voldoende hout tegen redelijke prijzen aanwezig is. Indien de stijging van de energieprijzen zich voortzet, kan dit een belangrijke bijdrage betekenen tot goed en regelmatig onderhoud van bossen maar vooral van landschappelijke elementen.

b. Naaldhout

De stagnatie in de bouw heeft zich vooral doen gelden op de palenmarkt. De afzetmogelijkheden waren zeer beperkt, waardoor de prijzen onder druk kwamen te staan. De prijzen van zaaghout vertoonden althans in 1980 een stijging die de inflatie in dat jaar van 6 à 7% juist goed kon maken. Zij bleven in dat jaar in reële termen gemeten dus op peil. Tegen het einde van 1981 begon de markt voor naaldhout-zaaghout verzadigd te raken, mede onder invloed van de ontwikkeling in de prijzen van gezaagd geïmporteerd naaldhout die in verband met de teruggang in de bouwsector in zowel Europa, Amerika als Japan relatief laag waren. Voor rondhout-zaaghout gold in Nederland in de herfst een richtprijs van f 125,— tot f 150,—/m³ op de zagerij. Voor het zeer zware douglas-zaaghout (1,5 m³ per stam) werden prijzen gemaakt tot f 200,— per m³ bij levering aan de zagerij. De productie van hout voor industriële doeleinden (pulp- en spaanplaat) is in Nederland nagenoeg gelijk aan de vraag ± 500.000 m³. Vrij veel inlands hout wordt geëxporteerd. Deze export wordt echter per saldo (uitgedrukt in m³ rondhout) weer gedekt door een import van een gelijke hoeveelheid rondhout. Dit houdt verband met de sortimenten die het Nederlandse bos produceert, de kwaliteitseisen die de papierindustrie aan haar grondstoffen stelt en de geringe capaciteit van de Nederlandse spaanplatenindustrie. Enerzijds is er dus export van spaanplaathout en anderzijds is er import van vooral fijnspaar voor de papierindustrie.

De prijs voor spaanplaathout lag rond f 35,— per stère bij levering aan de bosweg. Papierhout kon in 1980 nog voor 15 à 20% hogere prijzen worden afgezet dan in 1979. Voor 2 meter sortiment grove den loco fabriek werd in dat jaar een prijs bereikt van f 72,— per stapelmeter. Door het gewijzigde inkoopbeleid van de papierfabriek Parenco B.V. te Renkum is de situatie met betrekking tot het papierhout in Nederland wat onduidelijk geworden.

De prijs loco fabriek kwam onder druk te staan en is in 1981 gezakt tot f 69,— per stapelmeter.

De door Parenco gevolgde inkooppolitiek leidt ertoe dat meer hout buiten het zogenaamde raamcontract om wordt aangekocht bij verscheidene leveranciers. Mede gezien de prijzen voor grenen papierhout in de omliggende landen blijkt dit voor de beseigenaren echter voornamelijk geen prijsverlagende gevolgen te hebben.

c. Loofhout

Voor het loofhout-zaaghout is een eind gekomen aan de prijsstijgingen als gevolg van geringere vraag vanuit de meubelindustrie, afnemende bouwactiviteiten en grotere voorraadvoorraad.

Zowel in de Verenigde Staten als in Europa is de import van tropisch hout verminderd. Dit was ook in Nederland het geval, waar sinds 1978 het verbruik van loofhout in het algemeen is afgenomen. De prijzen van de meeste loofhoutsoorten zijn in de loop van 1980 en 1981 gedaald.

Dit geldt vooral voor de gemiddelde kwaliteiten en afmetingen. De prijs van hout met kleinere diameters en hout van geringere kwaliteit bleef stabiel of trok zelfs iets aan in verband met de brandhoutmarkt, terwijl ook het zeer goede zware hout in prijs gelijk bleef. Zo werd voor zeer goede eiken onderstammen f 500,— per m³ franco zagerij betaald.

Een opvallende uitzondering hierop vormde het beukenzaaghout. De prijs hiervan is wel reëel gestegen, wellicht onder invloed van de groeiende export vanuit Europa naar Noord Afrika en West Azië. De prijs van gezaagd beuken bedroeg echter niet meer dan de helft van die van gezaagd eiken. Populieren zaaghout bracht in 1981 prijzen op van f 110,— tot f 125,—/m³ franco zagerij.

De prijs van populieren papierhout bereikte in 1981 een niveau van f 90,— tot f 100,— per ton franco fabriek.

VI SOCIALE AANGELEGENHEDEN

§ 1. ONTWIKKELING ROND DE C.A.O. VOOR DE PARTICULIERE BOSBOUW 1980-1981

In 1980 werd het overleg over de arbeidsvoorwaarden in de particuliere bosbouw beïnvloed door het Loonpauzebesluit van 10 januari 1980 dat werd gevolgd door het Algemeen Loonmatigingsbesluit 1980 van 2 april 1980.

Op grond van laatstgenoemd besluit mochten de sedert 31 december 1979 in de particuliere bosbouw geldende tijdlonen niet worden verhoogd en werd de normale loonsverhoging in verband met prijscompensatie per 1 juli 1980 vervangen door een voor iedere werknemer gelijke toeslag welke voor werknemers van 22 jaar en ouder f 6,— per week respectievelijk f 26,— per maand bedroeg. Het Algemeen Loonmatigingsbesluit 1980 werd op 1 januari 1981 vervangen door het Beperkt Loonmatigingsbesluit 1981 van 23 december 1980 dat aan c.a.o.-partijen meer beleidsvrijheid liet.

Dit laatste besluit hield in een korting op de prijscompensatie per 1 januari 1981 van 2% van het geldende tijdloon en een korting op de in het kalenderjaar 1981 op te bouwen vakantietoeslag ter grootte van ½% van het in 1981 te verdienen jaarloon.

In de hoofdafdeling sociale zaken werd op 27 oktober 1980 overstemming bereikt over de c.a.o. voor de particuliere bosbouw 1980-1981.

Met inachtneming van hetgeen op grond van het Beperkt Loonmatigingsbesluit 1981 inzake prijscompensatie per 1 januari 1981 en de vakantietoelage kalenderjaar 1981 was toegestaan werden ten opzichte van de c.a.o. particuliere bosbouw 1979-1980 de volgende wijzigingen aangebracht.

- a. functiejaarsbeloningssysteem;
- b. toeslagen;
- c. vakantiedagen;
- d. vakantietoelage vaste werknemers;
- e. vergoedingen.

ad. a.

Partijen kwamen overeen om met ingang van 1 januari 1981 een functiejaarsbeloningssysteem met 5 functiejaarsklassen in te voeren, waarbij wordt uitgegaan van 4 functiegroepen aangeduid met de cijfers I, II, III en IV.

Functiegroep I is de geoefende bosarbeider conform bosarbeider B;

Functiegroep II is de vakarbeider bosbouw conform bosarbeider A;

Functiegroep III wordt gevormd door de specialist, de bosbouwmachinist en de voorman I;

Functiegroep IV wordt gevormd door de bosbaas en de voorman II.

Vanaf 1 januari 1981 golden in het kader van het nieuwe functiejaarsbeloningssysteem de volgende weeklonen en uurlonen

Vaste werknemers

functiejaars	functiegroep I geoefende bosarbeider		functiegroep II vakarbeider bosbouw	
	weekloon	uurloon	weekloon	uurloon
0	f 474,80	f 11,87	f 500,40	f 12,51
1	f 484,80	f 12,11	f 510,00	f 12,75
2	f 494,00	f 12,35	f 520,40	f 13,01
3	f 504,00	f 12,60	f 530,40	f 13,26
4	f 514,00	f 12,85	f 541,20	f 13,53

functiejaars	functiegroep III specialist/bosbouw- machinist/voorman I		functiegroep IV voorman II/bosbaas	
	weekloon	uurloon	weekloon	uurloon
0	f 525,20	f 13,13	f 551,20	f 13,78
1	f 535,60	f 13,39	f 562,40	f 14,06
2	f 546,40	f 13,66	f 573,60	f 14,34
3	f 557,20	f 13,93	f 585,20	f 14,63
4	f 568,40	f 14,21	f 596,80	f 14,92

Losse werknemers

functiejaar	functiegroep I geofende bosarbeider		functiegroep II vakarbeider bosbouw	
	weekloon	uurloon	weekloon	uurloon
0	f 480,40	f 12,01	f 505,60	f 12,64
1	f 490,00	f 12,25	f 515,60	f 12,89
2	f 500,00	f 12,50	f 526,00	f 13,15
3	f 510,00	f 12,75	f 536,40	f 13,41
4	f 520,00	f 13,00	f 547,20	f 13,68

functiejaar	functiegroep III specialist/bosbouw- machinist/voorman I		functiegroep IV voorman II/bosbaas	
	weekloon	uurloon	weekloon	uurloon
0	f 530,40	f 13,26	f 557,20	f 13,93
1	f 541,20	f 13,53	f 568,40	f 14,21
2	f 552,00	f 13,80	f 579,60	f 14,49
3	f 563,20	f 14,08	f 591,20	f 14,78
4	f 574,40	f 14,36	f 603,20	f 15,08

Vakbekwaamheid, een eerste vereiste

ad. b

Overeengekomen werd:

In verband met de invoering van het functiejarenbeloningssysteem per 1 janurari 1981 werd besloten de in het oude tijdloonartikel van de c.a.o. bepaalde toeslag van tenminste 5% en ten hoogste 18% van dat tijdloon, de accoordddervingstoeslag, de prestatietoeslag, de dienstjarentoeslag en de diplomatoeslagen met uitzondering van de toeslag voor het E.H.B.O.-diploma te laten vervallen. Voorts werd overeengekomen de redactie van de waarderingstoeslagbepaling als volgt te doen luiden:

"De werkgever kan aan een werknemer, die uit hoofde van diens verantwoordelijkheidsbesef, gebleken bereidheid tot kennisverwerving, dan wel prestatie, naar het oordeel van de werkgever van bijzondere waarde is voor de onderneming, een waarderingstoeslag toekennen van ten hoogste 5% van het tijdloon".

ad. c

Het aantal vakantiedagen werd voor alle personeelscategorieën per 1 januari 1981 met 2 dagen uitgebreid. 17-jarige werknemers genieten dan 29, 18 tot en met 59-jarige werknemers 24 en werknemers van 60 jaar en ouder 29 dagen vakantie per jaar.

ad. d

Op grond van het bepaalde in het Beperkt Loonmatigingsbesluit 1981 gold vanaf 1 januari 1981 een vakantietoeslagpercentage van 7,83% van het jaarloon met de volgende minimumbedragen op jaarbasis:

17 jaar f 1220,— 18 jaar f 1420,—
19 jaar f 1580,— 20 jaar f 1760,—
21 jaar f 1880,— 22 jaar en ouder f 2000,—

Dit kwam neer op een korting van 8,33% naar 7,83% van het jaarloon. Dit hield in dat het vakantietoeslagpercentage van 7,83% alleen betrekking had op het in het kalenderjaar 1981 op te bouwen recht op vakantietoeslag, maar dat de al in 1980 opgebouwde rechten op vakantietoeslag onaangepast bleven. Het vakantietoeslagpercentage voor het in 1980 opgebouwde recht op vakantietoeslag van het loon bleef gehandhaafd op 8½% van het jaarloon.

ad. e

Partijen kwamen overeen om per 1 januari 1981 voor de hieronder vermelde vergoedingen uit te gaan van de volgende bedragen.
afstandsvergoedingen

- 5 - 10 km f 1,95 per dag
- 10 - 15 km f 2,90 per dag
- 15 - 20 km f 3,70 per dag
- gereedschapsvergoeding
- kledingvergoeding

- autokostenvergoedingsregeling voor personeel in dienst van cultuurmaatschappijen minimum 35 cent en maximum 40 cent per kilometer.

§ 2. ONTWIKKELINGEN ROND DE C.A.O. VOOR DE PARTICULIERE BOSBOUW 1982 - 1983

In 1981 werd het overleg over arbeidsvoorwaarden in de particuliere bosbouw beïnvloed door het in § 1. reeds genoemde Beperkt Loonmatigingsbesluit 1981 en het op 23 december 1981 getroffen Besluit Loonvorming 1982.

Op grond van dit laatste besluit werd een maximum bedrag per procent loonsverhoging van f 10,73 per week voor de in 1982 toe te kennen loonsverhogingen in verband met prijscompensatie en werd een korting op de in het kalenderjaar 1982 op te bouwen vakantietoeslag ter grootte van ½% van het in 1982 te verdienen jaarloon ingevoerd. De minimum vakantietoeslagbedragen mochten in 1982 vergeleken met de bedragen zoals die in 1981 golden met 5% worden verhoogd.

Het reeds in het Beperkt Loonmatigingsbesluit 1981 voor dat kalenderjaar neergelegde maximum bedrag voor de vakantietoeslag van f 5.200,— werd voor 1982 niet gewijzigd.

Op 28 februari 1981 liep de looptijd van de c.a.o. particuliere bosbouw 1980 - 1981 af. Toen in de loop van 1981 bleek dat tussen partijen in de hoofdafdeling sociale zaken geen overeenstemming kon worden bereikt over een c.a.o. voor de periode 1 maart 1981 tot en met 28 februari 1982 werd besloten overleg te openen over een c.a.o. voor de periode 1 januari 1982 tot en met 28 februari 1983. Dit overleg leidde er toe, dat met ingang van 1 januari 1982 in de c.a.o. voor de particuliere bosbouw de volgende wijzigingen werden aangebracht:

- a. loonsverhoging
- b. vakantiedagen
- c. vakantietoeslag vaste werknemers
- d. vergoedingen en toeslagen
- e. omzetting van overuren in vrije tijd.

ad. a

Partijen kwamen overeen om per 1 januari 1982 de tijdlonen zoals die vanaf 1 juli 1981 golden te verhogen met 1,5% initieel en 3,6% prijscompensatie met een minimumbedrag per procent prijscompensatie voor werknemers van 22 jaar en ouder van f 5,67 per week. Vanaf 1 januari 1982 gelden de volgende tijdlonen voor vakvolwassenen werknemers:

Vaste werknemers

functiejaar	functiegroep I geoefende bosarbeider			functiegroep II vakarbeider bosbouw		
	uurloon	weekloon	maandloon	uurloon	weekloon	maandloon
0	f 12,99	f 519,60	f 2251,60	f 13,64	f 545,60	f 2364,30
1	f 13,24	f 529,60	f 2294,90	f 13,89	f 555,60	f 2407,60
2	f 13,48	f 539,20	f 2336,50	f 14,15	f 566,00	f 2452,70
3	f 13,73	f 549,20	f 2379,90	f 14,41	f 576,40	f 2497,70
4	f 13,99	f 559,60	f 2424,90	f 14,69	f 587,60	f 2546,30

functie jaren	functiegroep III specialist/bosbouw- machinist/voorman I			functiegroep IV voorman II/bosbaas		
	uurloon	weekloon	maandloon	uurloon	weekloon	maandloon
0	f 14,27	f 570,80	f 2473,50	f 14,95	f 598,00	f 2591,30
1	f 14,54	f 581,60	f 2520,30	f 15,25	f 610,00	f 2643,30
2	f 14,82	f 592,80	f 2568,80	f 15,55	f 622,00	f 2695,30
3	f 15,11	f 604,40	f 2619,10	f 15,87	f 634,80	f 2750,80
4	f 15,42	f 616,80	f 2672,80	f 16,18	f 647,20	f 2804,50

Losse werknemers

functie jaren	functiegroep I geoefende bosarbeider		functiegroep II vakarbeider bosbouw	
	uurloon	weekloon	uurloon	weekloon
0	f 13,13	f 525,20	f 13,77	f 550,80
1	f 13,38	f 535,20	f 14,03	f 561,20
2	f 13,63	f 545,20	f 14,29	f 571,60
3	f 13,89	f 555,60	f 14,57	f 582,80
4	f 14,14	f 565,60	f 14,85	f 594,00

functie jaren	functiegroep III specialist bosbouw- machinist/voorman I		functiegroep IV voorman II/bosbaas	
	uurloon	weekloon	uurloon	weekloon
0	f 14,42	f 576,80	f 15,12	f 604,80
1	f 14,70	f 588,00	f 15,43	f 617,20
2	f 14,98	f 599,20	f 15,73	f 629,20
3	f 15,29	f 611,60	f 16,05	f 642,00
4	f 15,59	f 623,60	f 16,37	f 654,80

ad. b

Het aantal vakantiedagen werd voor alle personeelscategorieën per 1 januari 1981 met 1 dag uitgebreid.

17-jarige werknemers genieten dan 30, 18 tot en met 59-jarige werknemers 25 en werknemers van 60 jaar en ouder 30 dagen vakantie per jaar.

ad. c

Op grond van het bepaalde in het Besluit Loonvorming 1982 geldt vanaf 1 januari 1982 een vakantietoeslagpercentage van 7,83% van het jaarloon met de volgende minimumbedragen op jaarbasis:

17 jaar f 1.312,50	18 jaar f 1.491,—
19 jaar f 1.659,—	20 jaar f 1.848,—
21 jaar f 1.953,—	22 jaar en ouder f 2.100,—

Dit komt neer op een korting van 8,33% naar 7,83% van het jaarloon.

ad. d

Partijen kwamen overeen om per 1 januari 1982 voor de hieronder vermelde vergoedingen uit te gaan van de volgende bedragen:

- 5 - 10 km f 2,10 per dag
- 10 - 15 km f 3,10 per dag
- 15 - 20 km f 3,90 per dag
- maximumvergoeding gebruik dienstwoning f 150,— per maand
- gereedschapsvergoeding f 3,45 per week
- kledingvergoeding f 5,55 per week
- autokostenvergoedingsregeling voor personeel in dienst van cultuurmaatschappijen
minimum 38 cent en maximum 44 cent per kilometer
- diplomatoeslag E.H.B.O. f 2,10 per week
- toeslagen voor speciale werkzaamheden
ex artikel 61 lid 1 f 17,— per week
en ex artikel 61 lid 2 f 1,95 per uur.

Voorts kwamen partijen overeen om in het artikel over de reistijdvergoeding in de c.a.o. te bepalen dat de eerste 65 minuten per dag voor heen- en terugreis van woning naar werk voor rekening van de werknemer komen en dat de maximum vergoeding voor het gebruik van de dienstwoning per 1 juli 1982 wordt bepaald op f 160,— per maand.

ad. e

Aan het artikel in de c.a.o. over de betaling van overuren werden in verband met de invoering van overwerkcompensatie 2 nieuwe leden 4 en 5 toegevoegd luidende:

4. De werknemer heeft in afwijking van het bepaalde in de leden 1 tot en met 3 op zijn verzoek aanspraak op compensatie van gemaakte overuren in vrije tijd in de voor de normale arbeid bestemde tijd op basis van de volgende verhoudingen tussen overuren en vrije tijd:
 - a. 1 : 1,3 voor de op werkdagen gemaakte overuren;
 - b. 1 : 1,5 voor de op zaterdag gemaakte overuren;
 - c. 1 : 2 voor de op zondag en in de artikel 17 lid 1a en b genoemde feestdagen gemaakte overuren.
5. De in vrije tijd te compenseren overuren dienen binnen twee maanden na de maand waarin overwerk is verricht, door de werknemers zoveel mogelijk in volle dagen te worden opgenomen.

§ 3. C.A.O.'S INZAKE VERVROEGDE UITTREDEDING VAN WERKNEMERS IN DE PARTICULIERE BOSBOUW 1980 - 1981 EN 1982 - 1986

Partijen in de hoofdafdeling sociale zaken kwamen, daarbij gevolgevend aan een in 1979 gesloten principe-accord, op 7 oktober 1980 overeen, om met ingang van 1 januari 1981 de regeling voor vrijwillig vervroegde uittreding uit te breiden tot 62-jarigen die het laatste jaar tenminste 26 weken en de laatste 10 jaar minstens 260 weken verzekerd zijn geweest bij het Bedrijfspensioenfonds voor de Landbouw.

Degenen, die van deze regeling gebruik maken, ontvangen tot hun 65ste jaar een uitkering van 85% van hun laatst genoten bruto-verdiensten, terwijl de opbouw van hun

pensioenrechten gedurende 63ste, 64ste en 65ste levensjaar wordt voortgezet. Het werknemersaandeel in de kosten van uitbreiding van de vervroegde uittredingsregeling tot 62-jarigen bedroeg 0,3% van de loonsom in de bosbouw en werk verzekerd met een korting op de per 1 januari 1981 toegekende loonsverhoging uit hoofde van de prijscompensatie.

Op 3 december 1981 kwamen partijen overeen de op 31 december 1981 aflopende c.a.o. voor de jaren 1980 tot en met 1981 te verlengen tot 1 januari 1987.

De verlenging van de looptijd met 5 jaar hield verband met de veiligstelling van ingegane rechten op uitkering door de Stichting Uittreding Werknemers Agrarische Sectoren (S.U.W.A.S.) welke eenmaal vervroegd uitgetreden werknemers in de particuliere bosbouw tot hun 65-jarige leeftijd aan deelneming aan de regeling ontfangen en met de daaraan voor de S.U.W.A.S. verbonden financiële consequenties.

§ 4. WERKGELEGENHEIDSSITUATIE IN DE BOSBOUW

Op 14 mei 1980 heeft het Bosschap de zorgelijke werkgelegenheidssituatie in de bosbouw besproken met de Minister van Landbouw en Visserij. Door de omzetting van de E-regeling in de W.V.-maatregel zijn sedert 1978 circa 700 arbeidsplaatsen in de bosbouw verloren gegaan. Deze ontwikkeling gaat nog door, aangezien in het kader van de W.V.-maatregel tewerkstelling in beginsel beperkt is tot 1 jaar.

De minister werd gewezen op de ernst van deze ontwikkeling en op de noodzaak om een structurele aanpak van de werkgelegenheidssituatie. Daarbij werd ook gewezen op de door de Tweede Kamer aanvaarde motie Langedijk-de Jong c.s. waarin de Minister van Landbouw en Visserij wordt uitgenodigd om in overleg met de ministers van Sociale Zaken en van C.R.M. een regeling te treffen, die het mogelijk maakt de werkgelegenheid in bossen en natuurterreinen blijvend te verzekeren.

De minister toonde van zijn kant begrip voor de verlangens van het Bosschap maar deed geen concrete toezeggingen. Ook in het op 25 september 1980 met de Vaste Commissie voor Landbouw en Visserij uit de Tweede Kamer der Staten Generaal gevoerde overleg werd aandacht geschonken aan de werkgelegenheidssituatie in de bosbouw.

Tijdens dit gesprek werd van Bosschapszijde gewezen op de volgende passage uit de Memorie van toelichting op de begroting van het Ministerie van Landbouw en Visserij voor het dienstjaar 1981. „Het mag als bekend worden verondersteld, dat in bossen en natuurterreinen veel zinvol werk wordt verricht en ook kan worden verricht. Ik zie het dan ook als een belangrijke taak, dit werk blijvend mogelijk te maken, niet slechts ter verhoging van de werkgelegenheid in bossen en natuurterreinen, doch tevens ter verbetering van de rentabiliteit van het bosbedrijf”.

Het Bosschap meende dat deze uitspraak niet mocht leiden tot ongewijzigd beleid en dat alsnog uitvoerig zou moeten worden gegeven aan de motie Langedijk-de Jong c.s.

Voorts vroeg het Bosschap aandacht voor het beheer van de boswachterijen van Staatsbosbeheer. Het wees erop dat de middelen waarover het Staatsbosbeheer kan beschikken voor het beheer van zijn eigen bossen, ontoereikend zijn voor een goed beheer.

Het beheersareaal is de laatste jaren sterk toegenomen, doch de middelen voor de financiering van het beheer zijn niet in evenredigheid gestegen. Gevolg hiervan is enerzijds dat het aantal bosarbeiders al jaren op hetzelfde niveau ligt en dat het Staatsbosbeheer terughoudend moet zijn met de uitbesteding van werk en dergelijke.

Uitslepen van hout

Het verminderd werkaanbod van het Staatsbosbeheer vormt een dreiging voor de continuïteit van de loonbedrijven in de bosbouw. Dit kan voor de gehele bosbouwsector ernstige repercussies hebben.

Begin juli 1981 bracht de Bosbouwvoorlichtingsraad aan de Minister van Landbouw en Visserij een advies uit inzake de benutting van werkgelegenheid in bossen en landschapselementen.

In dit advies werd er op gewezen, dat de teruglopende werkgelegenheid in de bosbouw een grote bedreiging vormt voor de onderhoudstoestand van bossen en landschapselementen. Er moeten daarom zo veel arbeidsplaatsen worden gecreëerd, dat zowel het tekort aan mankracht als de achterstand in het onderhoud kunnen worden weggewerkt. De raad, die onder meer bestaat uit vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers in de bosbouw, kwam tot de conclusie dat voor goed beheer van bossen en landschapselementen permanent 1.800 arbeidsplaatsen meer nodig zijn. Daarnaast is er nog een grote achterstand ten aanzien van het onderhoud in te halen. Deze werd geraamd om 12.000 manjaren, wat neerkomt op 2.400 manjaren gedurende 5 jaar.

In het advies werd er op gewezen, dat gebrek aan onderhoud er op den duur toe kan

leiden, dat het bos niet alleen zijn functie ten behoeve van de grondstoffenvoorziening niet meer vervult, maar ook zijn andere maatschappelijke functies. Hoe langer de huidige situatie voortduurt, hoe moeilijker en kostbaarder het herstel zal worden.

Soms zal herstel zelfs niet eens meer mogelijk blijken. De Bosbouwvoorlichtingsraad maakte de Minister er op attent, dat arbeidsplaatsen in de bosbouw met betrekkelijk geringe middelen gecreëerd kunnen worden omdat er besparingen op de werkloosheidsvoorziening tegenover staan. De raad becijferde de extra kosten op f 11.000,— tot f 14.000,— per arbeidsplaats per jaar en adviseerde om - in overleg met de Minister van Sociale Zaken en de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk - tot een integraal plan voor beheer van bos, natuur en landschap te komen. Bij schrijven d.d. 19 november 1981 drong het Bosschap er bij de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met klem op aan dit advies te betrekken bij de opstelling van zijn werkgelegenheidsplan.

§ 5. WERKGELEGENHEIDSVERRUIMENDE MAATREGEL

Naar aanleiding van berichten in de pers over dreigend ontslag van 450 voormalige E-werknemers die in het kader van de Werkgelegenheidsverruimende Maatregel in het Noorden van het land te werk waren gesteld wendden het Landbouwschap en het Bosschap zich gezamenlijk bij schrijven d.d. 16 juli 1981 tot de Minister van Sociale Zaken.

Beide schappen drongen er bij hem op aan, om samen met de Ministers van Landbouw en Visserij en van C.R.M. op korte termijn maatregelen te treffen om bedoelde ontslagen te voorkomen.

Bij schrijven d.d. 16 december 1981 deelde de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid mede, dat aan de oudere werknemers boven de 58 jaar in het zogenaamde I.S.P.-gebied (Integraal Structuurplan Noorden des Lands) een werkgarantie wordt geboden tot de V.U.T.-gerechtigde leeftijd van 62 jaar. De werknemers jonger dan 58 jaar zullen in aanmerking komen voor de bezetting van structurele arbeidsplaatsen op de onderscheiden werkerreinen, die zijn toegezegd in het kader van het politiek beraad tussen een kabinetsdelegatie en de noordelijke provinciale besturen begin 1981.

Aan het eind van de verslagperiode beraadden Landbouwschap en Bosschap zich nog over een gemeenschappelijk antwoord op deze brief. Dit beraad resulteerde in een brief van beide schappen d.d. 5 februari 1982 aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid waarin werd gepleit voor uitbreiding van de voor werknemers boven de 58 jaar in het Noorden des lands getroffen regeling, tot de overige voormalige E-werknemers in de rest van Nederland buiten I.S.P.-gebied. Voorts vestigden Landbouwschap en Bosschap de aandacht van de bewindsman op het feit, dat zoals door hem blijkbaar werd aangenomen oudere werknemers van 58 jaar en ouder op 62-jarige leeftijd niet altijd in aanmerking komen voor vervroegde uittreding. Deze werknemers voldoen namelijk niet altijd aan de voor deelneming aan dergelijke regelingen geldende criteria, omdat zij veelal betrekkelijk korte tijd in de bedrijfstak waar een vervroegde uittredingsregeling van toepassing is werkzaam zijn.

Gepleit werd hiervoor een adequate oplossing te vinden.

§ 6. VRIJWILLIGERSWERK IN BOSSEN EN NATUURTERREINEN

Naar aanleiding van het eerste deelrapport van de Interdepartementale Commissie Vrijwilligerswerk wendde het Bosschap zich bij schrijven d.d. 9 juli 1980 tot de Staatssecre-

taris van C.R.M. Het Bosschap wees daarbij met bezorgdheid op dat het feit, dat de , in het bos-, natuur- en landschapsonderhoud optredende vrijwilligers een wezenlijke bedreiging vormen voor de werkgelegenheid van hen die beroepsmatig in deze sectoren werkzaam zijn.

Gevreesd moet worden dat verdergaande stimulering van vrijwilligerswerk in bossen en natuurterreinen ernstige gevolgen zal hebben voor de werkgelegenheid.

Hoewel het Bosschap niet ontkende dat bepaalde vormen van vrijwilligerswerk waarbij geen negatieve werkgelegenheidseffecten optreden, zinvol kunnen zijn, was het van oordeel dat in ieder geval voor wat de sectoren bosbouw en natuurbehoud betreft, het beleid van de overheid allereerst gericht behoort te zijn op inschakeling van de normale beroepsarbeid.

Het Bosschap verzocht de Staatssecretaris dan ook dringend de voor de stimulering en begeleiding van vrijwilligerswerk beschikbare gelden te benutten voor de inschakeling van de normale beroepsarbeid in bossen en natuurterreinen.

Aldus zou structureel kunnen worden bijgedragen tot vermeerdering van de werkgelegenheid en zou tevens de instandhouding en ontwikkeling van een vakbekwaam werknemersbestand worden bevorderd. Ook tegenover de Vaste Commissie voor Landbouw en Visserij uit de Tweede Kamer der Staten Generaal (zie hoofdstuk IV) sprak het Bosschap zijn verontrusting over het vrijwilligerswerk uit. Niet waar het gaat het om het knotten van bomen, maar wel als het zich ontwikkelt in de richting van het verrichten van normaal boswerk. Dan dreigen bosarbeiders hun baan te verliezen.

Ook het opereren van de Sociale Werkplaatsen in de bosbouw dreigt soms concurrerend te worden met de reguliere bosarbeid.

Ook deze ontwikkeling baarde het Bosschap zorgen.

De Staatssecretaris van C.R.M. refereerde bij schrijven d.d. 11 september 1980 aan het uit het L.E.I. onderzoek blijkende structureel tekort aan arbeidsplaatsen in het onderhoudswerk in bos-, natuur en landschap. Hij stelde:

"Het tekort is zelfs nog grotere wanneer daarbij de achterstanden in onderhoudswerkzaamheden mede in beschouwing worden genomen. Er is derhalve geen sprake van een reële concurrentiepositie tussen werkgelegenheid en vrijwilligerswerk in deze sector en de stimulering van het vrijwilligerswerk in het onderhoud van bos, natuur en landschap vormt geenszins een bedreiging voor de werkgelegenheid.

Afstemmingsproblemen kunnen er wellicht wel zijn bij de verdeling van de werkzaamheden tussen vrijwilligers en beroepskrachten. In de provincie Utrecht wordt daarom de afstemming tussen vraag en aanbod van werk in natuur en landschap voor beroepskrachten en vrijwilligers thans verzorgd door de "Stichting Stichts Landschapsbeheer". Ingaande 1980 zijn ook in Overijssel en Zuid Holland dergelijke stichtingen opgericht". Vervolgens wees de staatssecretaris er op, dat zijn beleid er op gericht is in elke provincie een dergelijke stichting te doen functioneren.

De gedachte van het Bosschap om de voor stimulering en begeleiding van het vrijwilligerswerk beschikbare gelden te benutten voor de inschakeling van de normale beroepsarbeid in bossen en natuurterreinen gaat, zo stelde de bewindsman, van de veronderstelling uit dat het stimuleren van vrijwilligerswerkzaamheden in het terreinbeheer beleidsmatig alleen dan wel in hoofdzaak is gebaseerd op de wens een aantal werkzaamheden te doen verrichten. Dit laatste achtte hij onjuist; het vrijwilligerswerk in het terreinbeheer wordt door hem gestimuleerd op basis van overwegingen welke allereerst liggen in de

sfeer van de milieueducatie en het recreatieve genoeg. Het feit dat hierbij een zekere - qua omvang beperkte hoeveelheid werk wordt verricht dient te worden gezien als een bij-effect; het vormt zeker geen doel op zich. De gedane suggestie van het Bosschap inzake de besteding van gelden beschikbaar voor het vrijwilligerswerk wees hij dan ook af op grond van het feit dat deze gelden niet bestemd zijn voor terreinonderhoud.

§ 7. UITBREIDING SCHOLINGSMOGELIJKHEDEN VOOR PERSONEEL IN DIENST VAN BOSBOUWBEDRIJVEN.

Op 4 maart 1980 wendde het Bosschap zich tot de Minister van Landbouw en Visserij in verband met het feit dat de laatste jaren de mogelijkheden tot deelname aan cursussen aan de Praktijkschool voor bosbouw en cultuurtechniek te Schaarsbergen voor degenen die praktisch in de bosbouw werkzaam zijn steeds geringer waren geworden. Deze voor het bosbedrijfsleven ongunstige gang van zaken, die ook door bestuur en door de directie van de school werd onderkend, vervulde het Bosschap met grote zorg.

Het Bosschap wees er op dat alles moet worden gedaan voor het behoud van de vakbekwaamheid van de werknemers en dat vooral de enorme achterstand in het bosonderhoud om goed geschoold personeel vraagt. Dit blijkt ook uit het feit dat vanuit het bosbouwbedrijfsleven veel belangstelling bestaat voor deelname aan scholingscursussen aan de Praktijkschool.

De Praktijkschool voor bosbouw en cultuurtechniek kan niet in de behoefte aan scholing voorzien.

Dit hangt samen met de capaciteit van de school en met de wijziging die in de loop der jaren in de opzet van de praktijkopleiding is opgetreden. Oorspronkelijk was de school er primair op gericht dienstbaar te zijn aan de scholing van werknemers uit het bedrijfsleven, terwijl additioneel onderricht werd gegeven aan studerende aan onderwijsinstellingen. Momenteel is de situatie zo dat rond 75% van de cursisten bestaat uit personen die elders een opleiding volgen en slechts 25% uit in de praktijk werkzame personen.

Het Bosschap achtte deze situatie ontoelaatbaar en drong er met klem op aan de behoefte aan scholing vanuit de bosbouwpraktijk tegemoet te komen door uitbreiding te geven aan de capaciteit van de Praktijkschool voor bosbouw en cultuurtechniek te Schaarsbergen. Mocht dit niet realiseerbaar zijn dan zou een herverdeling van de scholingsmogelijkheden ten gunste van de in het bedrijfsleven werkzame personen moeten worden doorgevoerd, opdat de praktijkopleiding zal kunnen voldoen aan één van haar belangrijke oorspronkelijke doelstellingen, te weten de scholing en bijscholing van personen die in de praktijk van het bosbouwbedrijfsleven werkzaam zijn.

De Minister van Landbouw en Visserij deelde bij schrijven d.d. 5 juni 1980 mede dat hij ten behoeve van de scholing van werknemers uit het bedrijfsleven voor enige personele ruimte zou kunnen zorgdragen om verdere terugdringing van onderwijsfaciliteiten voor volwassenen te voorkomen.

§ 8. REGELING SUBSIDIE SCHOLING LEERLINGWEZEN IN DE BOSBOUW

In 1980 werd ten aanzien van 67 deelnemers van de opleiding in het kader van het leerlingstelsel in de bosbouw een bijdrage verstrekt op grond van de Regeling Subsidie

Scholing Leerlingwezen in de Bosbouw. In 1981 waren dat 85 deelnemers. Beide jaren werd voor deze regeling een bedrag van f 12500,— uitgetrokken.

§ 9. VEILIGHEID IN DE BOSBOUW

Het verloop van het aantal zuivere bedrijfsongevallen in de bosbouw in de jaren 1974 tot en met 1981 was als volgt:

1974	124	1975	113
1976	116	1977	94
1978	93	1979	84
1980	93	1981	94

Er is sprake van een licht dalende tendens.

In het voorjaar 1980 peilde het Bosschap op verzoek van de commissie bosbouwveiligheid door middel van een enquête de behoefte aan regionale arbeidsveiligheidsinstructie voor personeel in dienst van gemeentelijke en particuliere bosbedrijven.

Uit de binnengekomen reacties bleek dat daarvoor bij 266 bedrijven met in totaal 1219 man uitvoerend personeel belangstelling bestond. Een en ander leidde er toe dat in najaar 1980 en voorjaar 1981 regionale arbeidsveiligheidsinstructiebijeenkomsten voor personeel in dienst van gemeentelijke en particuliere bosbedrijven werden gehouden, welke werden verzorgd door de Afdeling Arbeidsveiligheid en Ergonomie van het Staatsbos-beheer.

Voorts verschenen in 1979 de brochures "Persoonlijke beschermingsmiddelen", "Veilig werken met de bosmaaier" (2e herziene versie) en "Bedrijfsgezondheidszorg in de particuliere bosbouw".

Deze brochures werden op ruime schaal onder werkgevers en werknemers in de bosbouw verspreid.

VII FISCALE AANGELEGENHEDEN

Wetsontwerpen tot wijziging en de Vermogensbelasting en tot wijziging van de Successiewet.

Naar aanleiding van de in respectievelijk 1979 en 1980 ingediende wetsontwerpen tot wijziging van de Vermogensbelasting en tot wijziging van de Successiewet wendde het Bosschap zich bij schrijven d.d. 1 april 1980 tot de leden van de Vaste Commissie voor Financiën uit de Tweede Kamer der Staten Generaal. Het Bosschap wees er op dat het bosbezit en de instandhouding ervan uit maatschappelijk oogpunt bezien van het grootste gewicht is. Degenen die bereid zijn langdurig vermogen in bossen vast te leggen en die aldus bijdragen tot het behoud van het Nederlandse bosbestand, dat verschillende onmisbare functies vervult, onder meer op het vlak van milieu en recreatie, bewijzen de gemeenschap een dienst van niet te onderschatten betekenis.

Maatschappelijk bezien is het dan ook van het grootste belang dat particulieren bereid blijven vermogen in bossen te beleggen. Die bereidheid mag evenwel slechts blijvend worden verwacht indien bij de heffing van de belastingen in de vermogenssfeer op adequate wijze rekening wordt gehouden met het feit, dat in bossen vastgelegd vermo-

Fraai loofhout-bos

gen een andere functie vervult dan ander vermogen. Daartoe achtte het Bosschap het noodzakelijk dat de waardebeoordeling voor de heffing van de vermogensbelasting en van de successierechten wordt aangepast. In dit verband werd er op gewezen, dat de functie van vermogen dat is vastgelegd in bossen, waarvoor op grond van het bepaalde in de Boswet een instandhoudingsplicht geldt, van een totaal andere aard is, dan de functie van vermogen dat op andere wijze is belegd.

Vast staat, zo stelde het Bosschap, dat in bossen vastgelegd vermogen geen functie kan vervullen als een bestedingsreserve.

Daarmede ontbreekt voor de bossen één van de twee in de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp tot wijziging van de Vermogensbelasting genoemde grondslagen voor de heffing van belasting in de vermogenssfeer te weten de functie van het vermogen als bestedingsreserve en de functie van het vermogen als verschaffer van het zogenaamde "gefundeerd inkomen". Alleen al hierom achtte het Bosschap het redelijk voor de heffing van de belastingen in de vermogenssfeer niet uit te gaan van de waarde in het economisch verkeer, maar van de helft daarvan. Hierbij is evenwel nog geen rekening gehouden met het feit, dat in bossen vastgelegd vermogen ook uit beleggingsoogpunt, gelet op het structureel ontbreken van een positief rendement, van andere aard is.

Het ontbreken van enig positief rendement betekent, dat zelfs de vermogensbelasting als zodanig niet uit de opbrengst van het vermogen kan worden betaald, maar moet worden opgebracht uit het overig inkomen van de belastingplichtige waarvan jaarlijks bovendien nog een niet onbelangrijk bedrag moet worden geofferd voor de instandhouding van het bos.

De verlangens van het Bosschap met betrekking tot de wetsontwerpen - waarin tevens de intrekking van het uit 1971 stammende wetsontwerp tot verruiming van de fiscale faciliteiten voor N.S.W. landgoederen was voorzien - kwamen in concreto op het volgende neer. In de Wet op de vermogensbelasting dient artikel 9 te worden aangevuld met de bepaling, dat voor de heffing met de vermogensbelasting de waarde van bossen met een aaneengesloten of vrijwel aaneengesloten oppervlakte van tenminste 5 ha. zal worden gesteld op 25% van de waarde in het economisch verkeer.

Voorts dient te worden bepaald, dat voor wat betreft de onder de Natuurschoonwet 1928 gerangschikte bossen de zogenaamde bestemmingswaarde moet worden afgeleid van de in de vorige volzin bedoelde waarde en ten hoogste 80% daarvan zal mogen bedragen. Voor de heffing van de vermogensbelasting van onder de Natuurschoonwet 1928 gerangschikte bossen dient de aldus bepaalde bestemmingswaarde voor niet voor het publiek opengestelde bossen slechts voor $\frac{2}{3}$ gedeelte in acht te worden genomen en voor wel voor het publiek opengestelde bossen slechts voor $\frac{1}{4}$ gedeelte.

In de Successiewet 1956 dient te worden bepaald, dat ten aanzien van bossen met een aaneengesloten of vrijwel aaneengesloten oppervlakte van tenminste 5 ha geen invordering plaatsvindt van het verschil tussen het volgens de opgelegde aanslag verschuldigde recht van successie, van overgang of van schenking en de belasting, die verschuldigd zou zijn indien de waarde van het bos gesteld zou zijn op 25% van de waarde in het economisch verkeer. Indien binnen 15 jaren na de verkrijging tot gehele of gedeeltelijke verkoop van het bos wordt overgegaan, wordt het niet ingevorderde recht alsnog geheel of gedeeltelijk ingevorderd.

In artikel 81 van de Successiewet dient te worden bepaald, en in relatie daarmee ook in artikel 7 van de Natuurschoonwet 1928, dat ten aanzien van landgoederen in de zin van de Natuurschoonwet 1928 geen invordering plaatsvindt van het verschil tussen het volgens de opgelegde aanslag verschuldigde recht van successie, van overgang of van schenking en de belasting die verschuldigd zou zijn indien de waarde van het landgoed zou zijn gesteld op $\frac{2}{3}$ gedeelte van de bestemmingswaarde. Is het landgoed voor het publiek opengesteld dan treedt voor $\frac{2}{3}$ gedeelte van de bestemmingswaarde $\frac{1}{4}$ gedeelte van die waarde in de plaats.

Tevens moet aldaar worden vastgelegd dat de zogenaamde bestemmingswaarde moet worden afgeleid van de waarderingsgrondslag die voor bossen in het algemeen geldt voor wat betreft de belastingheffing in de vermogenssfeer, dat wil zeggen dat als basis voor de berekening van de bestemmingswaarde wordt genomen 25% van de waarde in het economisch verkeer. De bestemmingswaarde zal ten hoogste 80% van die waarde mogen belopen. De navorderingsregeling kan ongewijzigd blijven.

Het Bosschap deed een dringend beroep op de Tweede Kamer het daarheen te leiden dat de bepleite regeling thans in de Wet op de Vermogensbelasting en in de Successiewet wordt opgenomen.

Alhoewel tijdens de behandeling van de wetsontwerpen in de Tweede Kamer zowel van de zijde van de 2 regeringspartijen als van de kant van de grootste oppositiepartij amendementen waren ingediend, welke in belangrijke mate aan de verlangens van het Bosschap tegemoet kwamen volstond de Tweede Kamer uiteindelijk met aanvaarding van een motie van de leden Porthoine en van Muiden waarin de regering werd verzocht verbeteringen in de waardebepaling van landgoederen te overwegen in de richting van een systeem, waarbij de in de Wet op de Vermogensbelasting voorkomende bedragen voor opengestelde landgoederen en voor de zogenaamde gesloten landgoederen worden gesteld op 1/16 en 1/6 op basis van 80% van de waarde in het economisch verkeer; dienovereenkomstige bepalingen in de Natuurschoonwet en de Successiewet in overweging te nemen en de resultaten van deze overwegingen begin 1981 de Kamer voor te leggen.

Ter uitvoering van eerdergenoemde motie van de leden Porthoine en van Muiden zond de Staatssecretaris van Financiën op 12 juni 1981 een nota getiteld "De behandeling van landgoederen in de vermogensbelasting en het successierecht" aan de Tweede Kamer der Staten Generaal. De Staatssecretaris concludeerde in deze nota, dat zonder daaraan nadere voorwaarden te verbinden tot instandhouding van de landgoederen de huidige faciliteiten terzake van de waardebepaling van landgoederen niet kunnen worden verruimd.

De brief van de Staatssecretaris gaf de Vaste Commissie voor Financiën aanleiding tot het stellen van vele vragen welke aan het eind van de verslagperiode nog niet waren beantwoord.

VIII WATERSCHAPSAANGELEGENHEDEN

§ 1. ALGEMENE WATERSCHAPSWET EN OMSLAGHEFFING

Met het oog op de ambtelijke voorbereiding van een voorontwerp algemene waterschapswet wendde het Bosschap zich bij schrijven d.d. 21 mei 1980 tot de Minister van Verkeer en Waterstaat. Het Bosschap vroeg in die brief aandacht voor de financiering van waterschapsactiviteiten en voor de in dat verband door de waterschappen toe te passen omslagregeling.

Het Bosschap wees er op dat bij de omslagheffing van gronden rekening zal moeten worden gehouden met het belang dat de gronden bij de waterschapsactiviteiten hebben. Dit impliceert, dat de heffing zal moeten plaats vinden op basis van een classificatie. Bossen en natuurterreinen hebben, zo werd gesteld, een duidelijk van landbouwgronden afwijkend belang bij de werkzaamheden van de waterschappen op het terrein van de waterbeheersing.

De meeste waterschapswerken - uitgezonderd die welke betrekking hebben op de waterkering - dienen namelijk primair ter verbetering van de externe productieomstandighe-

den in de akker-, weide- en tuinbouw. Voor die gronden is dan sprake van een positief belang; zij hebben profijt van de waterschapswerken.

De kosten verbonden aan de uitvoering van die werken worden echter mede verhaald op de bosgronden en op de natuurterreinen. Die gronden hebben doorgaans geen profijt van die werken, integendeel, zij ondervinden daarvan vaak zelfs nadeel.

Het Bosschap achtte het dan ook onjuist dat bosgronden en natuurterreinen in deze lasten moeten bijdragen. Het stelde dat de kosten verbonden aan de uitvoering, de functionering en de instandhouding van waterschapswerken dienen te worden verhaald op de gronden in het belang waarvan die werken zijn aangelegd en die daarvan het profijt hebben, in die zin, dat het opbrengend vermogen is toegenomen.

Om die reden zal er een relatie moeten bestaan tussen het opbrengend vermogen van de grond en de waterschapsomslag. De stelling, dat de omslagheffing geen rekening zou behoeven te houden met het opbrengend vermogen van de grond is naar het oordeel van het Bosschap dan ook fundamenteel onjuist.

Vanouds is de vergroting van het opbrengend vermogen van de grond een van de hoofddoelstellingen van het waterschapswezen.

Dat bosgronden en natuurterreinen vaak nadeel ondervinden van waterschapswerken die in het belang van akker-, weide- en tuinbouw worden uitgevoerd, blijkt zo werd gesteld wel uit het feit dat men de laatste jaren tracht ongewenste effecten van de waterschapswerken te ondervangen door additionele werken uit te voeren. De hiermede samenhangende kosten behoren dan ook niet ten laste van de bosgronden en van de natuurterreinen te komen, maar moeten op grond van het profijtbeginsel in principe worden verhaald op de agrarische gronden.

Het Bosschap wees er voorts op dat het bij de bosgronden en natuurterreinen gaat om handhaving van bepaalde bestemmingen uit overwegingen van algemeen belang. In verband daarmee is het reëel dat deze kosten worden gedragen door de representant van het algemeen belang i.c. het rijk. De verstrekking van dergelijke bijdragen zou kunnen plaatsvinden in het kader van een te creëren financiële verhouding tussen het rijk en de waterschappen.

Naast het belang dat gronden hebben bij waterschapswerken wordt in de praktijk voor de bepaling van de omslag ook gelet op de mate van waterbezwaar die gronden veroorzaken. Dienaangaande werd er op gewezen dat bosgronden een sterk bufferende werking hebben en diengevolge water vertraagd afgeven. Voorts werd gesteld dat de waterafvoer in de loop des tijds door de toenemende bebouwing en door activiteiten als ontginning en ruilverkaveling welke in het belang van agrarische productie zijn uitgevoerd is versneld.

Deze versnelde waterafvoer noodzaakt in het belang van de agrarische productie vaak tot uitvoering van waterschapswerken. De aan dergelijke werken verbonden kosten behoren naar de mening van het Bosschap te worden verhaald op de gronden in het belang waarvan de werken primair worden of zijn uitgevoerd en van gebouwde eigendommen die naar hun aard tot versnelde waterafvoer bijdragen.

Met deze feiten zal dan ook bij de omslagheffing van gronden die van nature slechts sterk vertraagd water afgeven, zoals bossen en natuurterreinen, rekening moet worden gehouden.

§ 2. VERDERE DEMOCRATISERING WATERSCHAPSBESTUREN IN OVERIJSSSEL

Het Bosschap reageerde bij schrijven d.d. 19 november 1981 op een nota van Gedeputeerde Staten van Overijssel met betrekking tot verdere democratisering van de waterschapsbesturen in de provincie Overijssel.

Het Bosschap wees er op, dat de bosbouw in waterschapsbesturen ook in regio's met een hoog bebossingspercentage vaak is ondervetegenwoordigd dan wel in het geheel niet is vertegenwoordigd.

Deze ondervetegenwoordiging van de bosbouw in waterschapsbesturen draagt er toe bij, dat de waterschappen bij hun activiteiten niet altijd voldoende rekening houden met de specifieke belangen van de bosbouw en de bosgronden, welke nu eenmaal waterhuishoudkundig een bijzondere plaats binnen de waterschappen innemen.

Dit is bijvoorbeeld het geval bij de omslagheffing. In dit verband werd er op gewezen, dat de activiteiten van de waterschappen doorgaans primair zijn gericht op verbetering van de productieomstandigheden in de agrarische sector.

Bij de omslagheffing wordt met het van de landbouw afwijkende belang van bosgronden in veel gevallen onvoldoende rekening gehouden. Het Bosschap was van mening, dat de in de beleidsnota van de provincie voorgestelde verbreding van de waterschapsbesturen met vertegenwoordigers van algemene taakbelangen het probleem van een evenwichtige lastenverdeling tussen landbouwgronden en bosgronden niet zal oplossen. Derhalve werd gepleit de voorgenomen verbreding van de bestuurssamenstelling van waterschappen nog uit te breiden, in die zin, dat één of meer kwaliteitszetels worden gecreëerd, die kunnen worden bezet door vertegenwoordigers van die categorieën eigenaren van ongebouwde onroerende goederen, die bij de huidige bestuurssamenstelling zijn ondervetegenwoordigd, zoals de eigenaren van bosgronden en natuurterreinen.

IX. GRONDZAKEN EN RUIMTELIJKE ORDENING

§1. WET AGRARISCH GRONDVERKEER

a. de wet

Bij schrijven d.d. 6 maart 1980 wendde het Bosschap zich in verband met de behandeling van de ontwerp-Wet vervreemding landbouwgronden, waarvan de citeertitel later werd gewijzigd in Wet Agrarisch Grondverkeer, tot de leden van de Vaste Commissie voor Landbouw en Visserij uit de Tweede Kamer der Staten Generaal. Het Bosschap toonde begrip voor het feit, dat met het oog op de noodzaak van sluitende wetgeving in beginsel alle gronden - dus ook bosgronden - onder de werkingssfeer van de voorgenomen wetgeving gericht op prijsbeheersing van landbouwgronden zullen vallen.

Met betrekking tot de bosgronden wees het Bosschap er daarbij wel op dat er gezien de prijsontwikkeling voor deze gronden op dat moment geen directe aanleiding bestond tot regeling over te gaan. De in het kader van de wet te stellen toetsingscriteria voor de overdracht van bosgronden moeten daarom dan ook naar het oordeel van het Bosschap uiterst soepel zijn. Het Bosschap tekende daarbij aan, dat het voor een evenwichtige ontwikkeling van de bosbedrijven noodzakelijk moet worden geacht, dat de bosgrondprijzen in ieder geval een eventuele inflatie zullen blijven volgen.

De toetsingscriteria, die zullen worden vastgelegd in een Algemene Maatregel van Bestuur vormen zo werd gesteld een essentieel onderdeel van de voorgenomen wetgeving, zonder dat die criteria bekend zijn, achtte het Bosschap het niet goed mogelijk een oordeel uit te spreken over het wetsontwerp.

Het drong in verband daarmee bij de indieners van het wetsontwerp aan op beschikbaarstelling van de ontwerp-Algemene Maatregel van bestuur waarin deze toetsingscriteria worden geregeld. Overigens achtte het Bosschap het juist, dat de toetsingscriteria bij Algemene Maatregel van Bestuur worden geregeld, omdat daardoor de - op zich wenselijk te achten - soeplesse van het stelsel wordt gediend.

In de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp werd uitgebreide informatie verschaft over de ontwikkeling van de prijzen van gronden, die voor agrarische doeleinden worden gebezigd.

Voor bosgronden waren terzake evenwel geen concrete gegevens opgenomen. De Memorie van Toelichting vermeldde terzake:

"Ten aanzien van de prijsontwikkeling van bosgrond bestaat er een duidelijk ander beeld dan ten aanzien van de andere landbouwgronden. Met name bij de verhandeling van redelijke beheerseenheden is de laatste jaren sprake van enige stijging, doch deze ontwikkeling is bepaald niet verontrustend.

Geheel anders ligt dat bij de versnipperde verkoop van kleine kavels uit de beheerseenheden; in deze gevallen is er sprake van een verontrustende ontwikkeling van de prijzen. Hoewel dit verschijnsel zich met name voordoet in de grensgebieden, komt het ook elders voor."

Het gebrek aan informatie op dit punt in de Memorie van Toelichting achtte het Bosschap een ernstige ommissie, temeer daar de te stellen toetsingscriteria - die immers beogen prijsontwikkelingen bij te sturen - tegen de achtergrond van dergelijke gegevens beoordeeld zullen moeten worden.

Het Bosschap onderschreef ten aanzien van de toetsingscriteria de voor de bosbouw gekozen uitgangspunten dat:

- het ongewenst is van de bosbouw een volledig gesloten bedrijfstak te maken;
- de mogelijkheid tot uitbreiding van het bosareaal dient te blijven bestaan.

Deze beide uitgangspunten achtte het Bosschap van essentieel belang, evenals de handhaving van de vrijheid van landbouwers om gedeelten van hun grond te bebossen.

Het Bosschap stelde dat voor de overgang van landbouwgrond naar bosgrond ten aanzien van de nieuwe eigenaar een soepel beleid zal moeten worden gevoerd.

Voorts wees het Bosschap er op, dat het er van uitgaat, dat het Bureau Beheer Landbouwgronden ook landbouwgronden welke voor bebossing in aanmerking komen zal verwerven en deze tegen bosgrondprijs zal doorverkopen aan particulieren, die de bebossing willen uitvoeren, dan wel aan het Staatsbosbeheer.

Naar aanleiding van hetgeen in artikel 14 letter c van het wetsontwerp handelend over de vervreemding aan rechtspersonen en de ontbinding van rechtspersonen, werd bepaald - namelijk dat de rechtspersoon de arbeidsovereenkomst met de bedrijfsleider, dan wel een goedgekeurde pachtovereenkomst of ontwerp pachtovereenkomst met betrekking tot te vervreemden landbouwgrond moet overleggen aan de grondkamer - werd er van Bosschapszijde op gewezen dat laatstgenoemde voorwaarde bij vervreemding van bosgronden niet reëel is aangezien pacht in de bosbouw niet voorkomt. De eerstgenoemde voorwaarde is niet algemeen toepasbaar, aangezien het in de bosbouw voorkomt, dat rechtspersonen-beleggers geen eigen bosbouw-personeel in dienst hebben. Dergelijke rechtspersonen zullen geen arbeidsovereenkomst als bedoeld in artikel 14 onder letter c kunnen overleggen.

Tenslotte werd gepleit voor een zwaardere vertegenwoordiging van de bosbouw in de Commissie Beheer Landbouwgronden dan in de Stichting Beheer Landbouwgronden. Motief hiervoor vormt de naar verwachting grotere betrokkenheid van de bosbouw bij het beleid dat door het Bureau Beheer Landbouwgronden zal worden ontwikkeld, dan tot nog toe bestond bij het beleid van de Stichting Beheer Landbouwgronden.

Voorts zal de bosbouw ook betrokken moeten worden bij de werkzaamheden van de grondkamers, die nu immers, zo werd door het Bosschap gesteld, over bosbouwzaken zullen krijgen te oordelen.

b. de toetsingscriteria

Op 14 oktober en 9 november 1981 bereikten het Bosschap - de Wet schrijft adviesinwinning terzake bij onder meer het Bosschap dwingend voor - een adviesaanvraag over ontwerp Algemene Maatregelen van Bestuur (A.M.v.B.) inzake toetsingscriteria bij vervreemding van landbouwgronden waarop bosbouw wordt uitgeoefend en toetsingscriteria bij de vervreemding van natuurterreinen van respectievelijk de Minister van Landbouw en Visserij en de Staatssecretaris van C.R.M.

In zijn aan de Minister van Landbouw en Visserij gericht advies van 18 december 1981 deelde het Bosschap mede, dat het met instemming had kennisgenomen van het feit, dat de in de ontwerp Algemene Maatregel van Bestuur ontwikkelde toetsingscriteria niet van toepassing zullen zijn op overeenkomsten tot vervreemding van landbouwgrond waarop de bosbouw wordt uitgeoefend. Het Bosschap onderschreef de motivering van de Minister, dat de prijsontwikkeling van bosgronden geen aanleiding geeft tot het stellen van criteria. Nu geen criteria worden gesteld, gelden voor de verwervers van bosgronden de vereisten als bedoeld in artikel 9 onder a. en b. van de Wet.

Het Bosschap vroeg zich af, waaraan men moet denken bij de in artikel 9 onder b. van de

Brandgang met loofhoutsingel

genoemde garanties, nu het feit, dat de Boswet van toepassing is, op zich reeds een voldoende garantie inhoudt.

Voorts werd er op gewezen, dat in de ontwerp Algemene Maatregel van Bestuur niets is bepaald omtrent overeenkomsten tot vervreemding van landbouwgronden, waarop de bosbouw zal worden uitgeoefend. Het Bosschap was van oordeel, dat voor deze categorie hetzelfde diende te gelden als voor de landbouwgronden waarop op het tijdstip van vervreemding reeds bosbouw wordt uitgeoefend. Naar aanleiding van de ontwerp Algemene Maatregel van Bestuur met betrekking tot de toetsingscriteria voor natuurterreinen berichtte het Bosschap op 18 december 1981 de Staatssecretaris van C.R.M., dat de prijsontwikkeling van natuurterreinen geen aanleiding geeft tot bijsturing omdat deze prijsontwikkeling zelfs achter blijft bij de inflatie. De prijsexcessen die volgens de bewindsman zouden voorkomen worden door hem niet nader geadstrueerd. Zij zijn naar de mening van het Bosschap uitzondering en zeker geen regel. Het Bosschap achtte het dan ook niet realistisch ter beteugeling van bij uitzondering voorkomende prijsexcessen algemene regelen te stellen.

In artikel 2 van de ontwerp A.M.v.B. wordt een oppervlaktecriterium ingevoerd, dat er op neer komt, dat aaneengesloten natuurterreinen bij vervreemding niet versnipperd mogen worden in delen kleiner dan 25 ha.

Het Bosschap achtte het onaanvaardbaar dat in dit artikel bossen en natuurterreinen worden gekoppeld en dat langs een omweg door de koppeling met natuurterreinen criteria voor bosgronden worden ingevoerd. Criteria die zoals in de toelichting op artikel 1 van de A.M.v.B. werd gesteld niet nodig zijn. Dergelijke oppervlaktecriteria zijn bovendien structuurbeïnvloedend en derhalve in strijd met de considerans van de Wet. Resumerend kwam het Bosschap tot de slotsom, dat onder de huidige omstandigheden ten aanzien van de vervreemding van natuurterreinen geen criteria behoren te worden gesteld en dat een koppeling tussen natuurterrein en landbouwgrond waarop bosbouw wordt uitgeoefend onaanvaardbaar is.

§2. ONTWERP LANDINRICHTINGSWET

Op 21 mei 1980, wendde het Bosschap zich terzake van het ontwerp Landinrichtingswet, die de Ruilverkavelingswet 1954 moet vervangen tot de leden van de Vaste Commissie voor Landbouw en Visserij uit de Tweede Kamer der Staten Generaal.

Het Bosschap bracht in herinnering dat bosgronden in het kader van ruilverkavelingen krachtens de Ruilverkavelingswet 1954 meestal buiten beschouwing worden gelaten omdat ruilverkavelingen doorgaans primair andere belangen dan die van de bosbouw dienen. In het licht daarvan pleitte het Bosschap ervoor de bosbouw bij de onvrijwillige grondafstand bij landinrichting zo veel mogelijk te vrijwaren.

In nauwe relatie hiermede werd de vraag gesteld hoe ten aanzien van bosgronden de kosten, welke samenhangen met de uitvoering van landinrichtingsprojecten zullen worden toegedeeld en of daarbij rekening zal worden gehouden met de mate waarin het bosbouwbelang de landinrichting vereiste.

Met betrekking tot de onteigening ingeval van herinrichting ter verwezenlijking van een landinrichting stelde het Bosschap dat onteigening van bossen slechts zal kunnen plaatsvinden indien kan worden aangetoond, dat de eigenaar niet bereid is aan de realisatie van de herinrichting mee te werken en evenmin bereid is het na de herinrichting gewenste beheer te voeren. In ieder geval moet volgens het Bosschap worden voorkomen dat de deur voor de onteigening van bossen wijd opengaat.

In dit kader achtte het Bosschap het voorts gewenst, dat de georganiseerde bosbouw wordt

betrokken bij het onteigeningsbeleid ten aanzien van bossen in die zin, dat gelegenheid wordt geboden daarover een oordeel te geven.

Anderzijds achtte het Bosschap het van belang dat in gebieden waar landinrichting wordt doorgevoerd aan grondeigenaren, die niet bereid zijn aan de landinrichting mede te werken of het daaruit voortvloeiende beheer te voeren en wier gronden niet worden onteigend, het recht wordt toegekend te worden uitgekocht tegen onteigeningswaarde.

In het wetsontwerp werd met betrekking tot het landinrichtingsplan voorgesteld slechts beroep open te stellen op Gedeputeerde Staten en niet op de Kroon. Voor wat landinrichtingsplannen betreft die betrekking hebben op ruilverkavelingen werd dit door het Bosschap aanvaardbaar geacht omdat belanghebbenden zich via een stemming hebben kunnen uitspreken. Bij een herinrichting daarentegen hebben die belanghebbenden die mogelijkheid niet gehad.

In verband daarmee diende naar het oordeel van het Bosschap bij herinrichting uit een oogpunt van rechtsbescherming wel de mogelijkheid tot het instellen van beroep op de Kroon tegen het landinrichtingsplan te worden toegekend.

Tenslotte vroeg het Bosschap aandacht voor een adequate vertegenwoordiging van werkgevers- en werknemersorganisaties in de, de centrale cultuurtechnische commissie vervangende centrale landinrichtingscommissie en het opnemen van een bepaling over het jachtrecht in titel 3 van het wetsontwerp "Bepalingen omtrent andere rechten".

§3. VOORONTWERP TOT WIJZIGING VAN DE PACHTWET

Naar aanleiding van het voorontwerp tot wijziging van de Pachtwet wendde het Bosschap zich bij schrijven d.d. 21 mei 1980 tot de Minister van Landbouw en Visserij.

Gepleit werd voor het volledig onttrekken van de bosbouw aan de werking van de Pachtwet, om daarmee een van de belangrijkste factoren welke de bosuitbreiding belemmeren weg te nemen.

Immers de toepassing van een aantal artikelen van de Pachtwet op de bosbouw te weten de artikelen 40, 48, 51 en 62 heeft tot gevolg dat het voor eigenaren van verpachte grond, die aan het einde van de pachttermijn tot bebossing van die grond willen overgaan, in vele gevallen onmogelijk is hun voornemen uit te voeren, omdat de pachters een beroep doen op het continuatierecht. Voorts wees het Bosschap er op dat het onttrekken van de bosbouw aan de werkingssfeer van de Pachtwet het mogelijk maakt om terreinen met een houtopstand tijdelijk beschikbaar te stellen voor landbouwkundig medegebruik zonder dat een pachtverhouding ontstaat. Dit laatste is vooral in het kader van de populierenteelt van belang, omdat daarbij niet zelden gedurende een bepaalde periode van de omloop beweiding van de grond plaats vindt - hoofdzakelijk met schapen of jong vee - met name om te voorkomen dat zich een brandgevaarlijke vegetatie ontwikkelt.

§4. DE POSITIE VAN DE BOSBOUW IN STREEKPLANNEN IN DE PROVINCIES DRENTHE EN NOORD-BRABANT

Naar aanleiding van een aantal in 1979 (zie verslag van het Bosschap over de jaren 1978 en 1979) en 1980 in de provincie Drenthe verschenen voorontwerp- en ontwerpstreekplannen, wisselende het Bosschap in september 1980 met de Commissaris van de Koningin en de gedeputeerde belast met de ruimtelijke ordening in de provincie Drenthe van gedachten over de positie van de bosbouw in die streekplannen.

In de streekplannen in de provincie Drenthe worden omvangrijke bosarealen aangeduid als natuurgebied, hetwelk belemmerende gevolgen kan hebben voor de normale bosbedrijfsuitvoering.

Van Bosschapszijde werd er op gewezen dat bossen als bos moeten worden aangeduid, tenzij bijzondere natuurwetenschappelijke waarden in het geding zijn.

Van de zijde van de provincie Drenthe werd gewezen op de behoefte die de provinciale overheid heeft aan differentiatie in bestemmingen ten aanzien van bos. Zulks om tot een evenwichtige afstemming van facet- en sectorbeleid te komen.

Eerder reeds had het Bosschap zich op 29 april 1980 tot Gedeputeerde Staten van Drenthe gewend naar aanleiding van het voorontwerp streekplan Midden-Drenthe. Het Bosschap wees daarbij op de noodzaak de bosbouw, evenals land- en tuinbouw te beschouwen als een vorm van economische bedrijvigheid en bodemcultuur. Voorts werd gepleit voor objectieve criteria als men bosgronden een andere bestemming wenst te geven dan bos.

In de Bosschapsreactie op het ontwerp-streekplan West-Brabant d.d. 28 april 1981 werd gepleit voor voldoende ruimte voor een doelmatige mede op houtvoortbrenging en normale bosbouwkundige exploitatie gerichte uitoefening van het bosbedrijf. Daarbij werd er op gewezen, dat de houtproductiefunctie van het bos, waaraan in het ontwerp-streekplan vrijwel was voorbijgegaan, van grote betekenis is, omdat de opbrengst van het hout een belangrijke inkomstenbron vormt voor de bosbedrijven, terwijl ook voor de samenleving de houtvoortbrenging van groot en toenemend gewicht is, omdat de mogelijkheden om de Nederlandse houtbehoefte uit import te dekken in de toekomst zullen afnemen. Gepleit werd voor wijziging van de bestemmingsaanduiding voor het gebied in het streekplan waarin de bossen liggen van "agrarisch gebied/bosgebied met natuurwaarde" in "agrarisch gebied met natuurwaarde/bosgebied".

§5. DE STRUCTUURSCHEMA'S NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHOUD, OPEN- LUCHTRECREATIE, LANDINRICHTING EN MILITAIRE TERREINEN

In 1981 verschenen een viertal structuurschema's - een structuurschema is volgens de officiële definitie een nota met kaarten over het te voeren lange termijnbeleid ten aanzien van bepaalde sectoren of voorzieningen die relevant zijn voor het ruimtelijk beleid en waarvoor het Rijk in belangrijke mate verantwoordelijkheid draagt - te weten de structuurschema's Natuur- en Landschapsbehoud, Openluchtrecreatie, Landinrichting en Militaire terreinen.

De structuurschema's vormen een nadere uitwerking van de in 1977 uitgebrachte Nota Landelijke Gebieden, welke is te beschouwen als deel III van de Derde Nota over de ruimtelijke ordening (zie jaarverslag 1976/1977, bladzijde 36 tot en met 38). Het gaat in deze structuurschema's om bestemmingen en het gebruik van de grond voor landbouw, bosbouw, recreatie, militaire doeleinden en natuur en landschap.

Het Bosschap heeft ten aanzien van alle 4 structuurschema's in het kader van de daarvoor geldende procedure van advies en inspraak een standpunt uitgedragen over de in deze schema's voor de bosbouw relevante punten.

1. Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud (S.N.L.B.)

Het Bosschap leverde scherpe kritiek bij schrijven d.d. 18 december 1981 op het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud. Geconstateerd werd dat dit structuurschema zich vanuit een bijna verabsoluteerde betekenis van het natuur- en landschapsbehoud sterk richt op het beheer van de bossen.

Gevolg hiervan is, dat bossen in dit structuurschema niet worden gezien als het resultaat

van de uitoefening van de bosbouw als vorm van bodemcultuur, die is gericht op de houtvoortbrenging, maar als een vorm van natuurbeheer.

Voor wat betreft het functioneren van het bos voor het natuurbehoud worden in het S.N.L.B. na globale afweging onderscheiden:

- a. bossen met een accent op natuur;
- b. bossen waar het accent op natuur nevengevoegd is aan andere accenten;
- c. bossen waar het accent op natuur ondergevoegd is aan andere accenten;
- d. bossen waar een accent op natuur ontbreekt.

(Deze laatste categorie wordt slechts in de sfeer van het beheer en niet in de sfeer van de ruimtelijke ordening onderscheiden).

ad a. De bossen die tot de beleidscategorie natuurgebieden worden gerekend - dit zijn de bossen met een accent op natuur - moeten volgens het S.N.L.B. voldoen aan één van de drie van de volgende criteria, te weten kwetsbaarheid, natuurlijk karakter en zeldzaamheid.

Het gaat om:

- oude bossen (circa 50.000 ha)
- bossen met een relatief ongestoorde bodem- en waterhuishouding
- duinbossen, stuifzandbebossingen
- moerasbossen
- spontaan ontstane bossen.

Ook buiten de hier opgesomde bossen zullen volgens het S.N.L.B. bossen kunnen voorkomen die aan één van de drie criteria voldoen.

Volgens het S.N.L.B. zal dit slechts in beperkte mate het geval zijn. Bij deze laatste uitspraak plaatste het Bosschap, gezien de criteria die worden voorgestaan, wel enige vraagtekens.

Voorts zal aan maximaal 20.000 ha bos in grote eenheden natuurgebied het accent op natuur gegeven worden.

Voor een deel van de bossen met natuurwaarde zal volgens het S.N.L.B. op den duur geen sprake meer zijn van houtproductie. Het gaat hierbij om circa 15% van het totale Nederlandse bosareaal (45.000 ha). Tot deze bossen behoren in ieder geval de bossen met een accent op natuur die zowel in een grote eenheid natuurgebied als in een nationaal park zijn gelegen.

Voor een ander deel der bossen, met een accent op natuur kan volgens het S.N.L.B. kennelijk wel sprake zijn van houtproductie. Het Bosschap wees er op dat die houtproductie weinig kan voorstellen. Dit blijkt uit wat elders in het S.N.L.B. wordt gesteld met betrekking tot bossen met een accent op natuur. In deze bossen dient immers geen sprake te zijn van op houtproductie gerichte regulatie van boomsoorten.

Voor meereisende naaldhoutsoorten van buitenlandse herkomst zoals bijvoorbeeld douglas, fijnspar en bepaalde pinussoorten, zal dan ook geen plaats meer zijn.

Dit, volgens het Bosschap productie-afwijzende beleid zal worden gerealiseerd via de bestemmingsplannen en de daarbij behorende gebruiks- en aanlegvoorschriften. Het zal in de praktijk volgens het Bosschap gaan neerkomen op niets minder dan een oogstverbod. De gevolgen zullen niet uitblijven.

Het voorgestane beleid zal de in gang zijnde bosbouwkundige ontwikkeling van de onderhavige bossen afbreken en onherroepelijk leiden tot een minder gevarieerde boomsoortensamenstelling van het Nederlands bos en dus tot verarming op dit punt. Bovendien zal het gevolg zijn, dat van bosbouw in de oorspronkelijke zin van het woord - waartoe naast beheer ook exploitatie behoort - niets zal overblijven.

ad b. Tot de bossen waar het accent op natuur nevengevoel is aan andere accenten worden volgens het S.N.L.B. gerekend:

- de meeste bossen in zone D met hoofdfunctie natuur in de Nota Landelijke Gebieden
- de oude bossen, die deel uitmaken van andere in het ruimtelijk beleid erkende natuurgebieden, te weten de meeste bossen die eigendom zijn van natuurbeschermingsinstanties en vele bossen die door de lagere overheden tot natuurgebied zijn bestemd
- de bossen in grote eenheden natuurgebied, voorzover daaraan niet het accent natuur wordt toegerekend.

Voor het beheer van deze bossen betekent één en ander volgens het S.N.L.B. dat zowel kleinschalige uitkapsystemen als vlaktegewijze verjonging kunnen worden toegepast.

Daarbij zal gebruik gemaakt moeten worden van inheemse terplaatse thuishoren-de boomsoorten. Als regel zal spontane verjonging moeten plaatsvinden en zal het streven gericht moeten zijn op lange omlopen.

Hoewel ten aanzien van deze bossen geldt, dat de verschillende functies "in wisselende maar gelijkmatige mate uitgangspunt voor het beleid" vormen, blijkt verder uit het S.N.L.B. dat ook hier het natuurbehoudsaspect in zeer sterke mate prevaleert.

Het Bosschap was van mening, dat de randvoorwaarden, zoals die hier zijn geformuleerd, duidelijk gerelativeerd zullen moeten worden. De absolute formuleringen die in het beleidsvoornemen zijn opgenomen, zullen in ieder geval niet leiden tot de beoogde gelijkwaardigheid van de diverse functies van het bos.

ad c. In het S.N.L.B. wordt zelfs ten aanzien van bossen waar het accent natuur ondergeschikt is aan andere accenten aan het natuurbehoudsaspect een zwaar gewicht toegekend.

Hierbij gaat het om:

- een groot deel van de bossen die in het kader van het bosuitbreidingsbeleid nieuw worden aangelegd
- de meeste bestaande bossen in de zones A en B (Nota Landelijke Gebieden)
- de meeste bossen die zijn aangelegd op relatief gestoorde en ontwaterde bodems.

Voor wat het beheer van deze bossen betreft worden zelfs nog zware randvoorwaarden vanuit het natuurbehoud gesteld, zoals zoveel mogelijk spontane verjonging, menging van soorten en leeftijden aansluitend bij de voor het vegetatietype karakteristieke situatie, lange omlopen en geen toepassing van exoten, die ontregeld zouden werken op het ecosysteem. Gevolg zal zijn, dat zelfs in deze bossen de houtproductiefunctie nog niet volledig tot zijn recht zal kunnen komen.

Het Bosschap wees er met nadruk op, dat met een vorm van beheer zoals die in het S.N.L.B. wordt voorgestaan, in de praktijk geen ervaring is opgedaan. Dit wordt ook in het S.N.L.B. geconstateerd, waar wordt gesteld, dat technisch gesproken met de ontwikkeling van de natuur in bossen op de aangegeven wijze nog betrekkelijk weinig ervaring is opgedaan en dat onderzoek daarnaar zal worden gestimuleerd.

Tegen de achtergrond van dit gebrek aan ervaring sprak het Bosschap zijn grote verbazing uit over het feit, dat men zulke ambitieuze eisen durft te stellen ten aanzien van het bosbeheer. In feite wordt in het S.N.B.L. het tot nog toe gevoerde beheer dat, hoewel het in belangrijke mate gericht was op houtproductie, zoveel heeft bijgedragen tot het behoud van natuur- en landschap, van de hand gewezen.

Het Bosschap waarschuwde ernstig voor het feit, dat men niet kan overzien welke effecten het voorgestane beleid op lange termijn zal hebben. Doorvoering ervan betekent, dat men komende generaties opzadelt met gevolgen die men niet kan overzien.

Het Bosschap stelde er stellig van overtuigd te zijn, dat doorvoering van het voorgestane beleid de economische basis aan de bosbouw zal ontnemen. De productiefunctie van meer dan 1/6 gedeelte van het bestaande Nederlandse bosareaal zal geheel verloren gaan, terwijl op een zeer omvangrijk gedeelte van het resterende bosareaal van een drastische vermindering sprake zal zijn. Immers toepassing van inheemse boomsoorten en lange omlopen betekent een lagere productie.

Ook het achterwege laten van groei-bevorderende maatregelen zal de productie doen dalen. Voorts leiden lange omlopen tot een langere duur van de investering en daardoor tot een aantasting van de liquiditeitspositie van de bosbedrijven. Daarenboven moet rekening worden gehouden met een stijging van de beheerskosten (geen vlaktegewijze verjonging en individuele menging van boomsoorten in wisselende leeftijden).

Het Bosschap stelde, voorts niet te begrijpen hoe dit te verwachten resultaat is te rijmen met twee van de overwegingen die aan de beleidskeuze in het S.N.L.B. ten grondslag liggen, te weten:

- het op korte termijn bewerkstelligen van een gunstiger exploitatiesaldo voor een deel van het bosareaal;
- het geleidelijk bewerkstelligen van een gunstiger en daardoor minder conjunctuurgevoelig productiviteitsniveau.

Krom en grillig, maar wel schilderachtig

Op geen enkele wijze wordt aldus het Bosschap in het S.N.L.B. aangegeven hoe men dan wel een gunstiger exploitatiesaldo en een gunstiger productiviteitsniveau wil bereiken.

Het Bosschap stelde vast, dat het structuurschema op gespannen voet staat met de Nota Landelijke Gebieden, waarin duidelijk wordt gesteld, dat alle functies van het bos in hun onderlinge samenhang in het beleid aandacht behoren te krijgen. Voor een evenwichtige benadering van de bosbouw is het volgens het Bosschap noodzakelijk, dat in het structuurschema duidelijk wordt vastgelegd, dat er impliciet van is uitgegaan, dat de economische, bedrijfsmatige aspecten van de bosbouw onverlet moeten blijven. Een dergelijke uitspraak heeft de Staatssecretaris van C.R.M. ook gedaan met betrekking tot het Eindadvies Nationale Landschappen (zie hoofdstuk IX § 6).

Het Bosschap pleitte ervoor aan het Meerjarenplan Bosbouw, dat enerzijds een uitwerking zal zijn van het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud en dat anderzijds het plan zal zijn waarin de regering haar visie ontwikkelt op het bosbouw- en houtproductiebeleid, een zwaardere gewicht toe te kennen dan thans in het voornemen ligt.

Dit zwaardere gewicht zal naar het oordeel van het Bosschap ook tot uitdrukking moeten komen in de sfeer van de ruimtelijke ordening, in dié zin, dat het Meerjarenplan Bosbouw richtinggevend zal moeten zijn voor het ruimtelijke beleid ten aanzien van de bossen en de bosbouw.

Het Bosschap constateerde voorts, dat in het S.N.L.B. onvoldoende wordt ingegaan op de bestuurlijke, juridische en financiële aspecten van het ten aanzien van bossen voorgenomen beleid. Dat beleid zal een fundamentele wijziging in het beheer van grote delen van het Nederlandse bosbestand tot gevolg hebben. De economische basis van de bosbouwsector en van de individuele bosbedrijven zal er door versmallen, terwijl de werkgelegenheid in de bos- en houtsector zal verminderen.

Aan deze sociaal-economische en financiële aspecten van het beleid wordt in het structuurschema of geen of op onrealistische wijze aandacht geschonken. Het Bosschap meende dan ook dat de gevolgen van het voorgestane beleid op de genoemde terreinen zodanig zullen zijn, dat de haalbaarheid van de beleidsvoornemens ernstig moeten worden betwijfeld.

Op grond van het voorgaande wees het Bosschap de claims, die in het S.N.L.B. uit overwegingen van natuur- en landschapsbehoud op het Nederlandse bosbestand worden gelegd van de hand als niet goed afgewogen, te ambitieus en gelet op hun financiële consequenties als niet realistisch.

2. Structuurschema Openluchtrecreatie

In het Structuurschema Openluchtrecreatie kondigde de regering aan dat ten behoeve van de openluchtrecreatie tot het jaar 1995, 6.000 ha bos zal worden aangelegd waarvan 4.500 ha in de randstad en 1.500 ha daarbuiten.

Het Bosschap juichte deze bosuitbreiding in zijn schrijven d.d. 18 december 1981 toe en wees er op, dat het er daarbij van uitging dat eerdergenoemde 6.000 ha bos deel uitmaken van het in de Nota Landelijke Gebieden en de Structuurschets voor het Landelijk Gebied tot in de jaren negentig - letterlijk genomen tot het jaar 2000 - aangekondigde bosuitbreidingsprogramma van de rijksoverheid van 30.000 à 35.000 ha.

Van dit areaal wordt, aldus de Nota Landelijke Gebieden, circa 1/3 deel aangeplant in de Randstad, 1/3 deel in de IJsselmeerpolders en 1/3 deel elders. Bij deze laatste categorie moet naar alle waarschijnlijkheid worden gedacht aan bossen in niet tot de Randstad behorende stadsgewesten en in landinrichtingsprojecten op het oude land.

Een en ander betekent, aldus het Bosschap, dat in de periode van 1995 tot het jaar 2000 een zeer grote inspanning zal moeten worden geleverd om het in de Nota Landelijke Gebieden voor deze eeuw voorziene bosuitbreidingsprogramma te realiseren, tenzij de

overheid op grond van andere dan recreatieve overwegingen voornemens is voor 1995 op omvangrijke schaal bossen aan te leggen.

Het Bosschap achtte het noodzakelijk, dat ook in de in rijksrecreatiegebieden aan te leggen bossen op ruime schaal aandacht zal worden geschonken aan de houtproductie. Deze houtproductie is van belang voor de grondstoffenvoorziening van de Nederlandse houtverwerkende industrie die in de toekomst in toenemende mate zal zijn aangewezen op inlands hout. Bovendien kunnen de inkomsten uit de houtverkoop de exploitatielasten van de recreatiegebieden verlichten.

Het Bosschap constateerde dat de recreatieve functie - vooral op het terrein van de extensieve recreatie - van het bestaande bos in Nederland in het structuurschema wordt onderbelicht. Weliswaar wordt in de P.K.B. onder punt 4 van het structuurschema gesproken van bosgebieden buiten de stedelijke invloedssfeer waarvoor het rijk bijzondere verantwoordelijkheid draagt en waar het recreatief medegebruik zal worden bevorderd in zoverre als met de functie van deze gebieden in overeenstemming is te brengen, maar een duidelijk uitgesproken erkenning van de recreatieve betekenis van het Nederlandse bos in zijn totaliteit, ongeacht de eigendomssituatie, ontbreekt in het structuurschema.

Het Bosschap betreurde dit, temeer omdat het bos voor zowel dag- als verblijfsrecreatie van grote betekenis blijkt te zijn. In dit verband wees het er op dat blijkens de statistiek van zomervakanties (Nationaal Bureau voor het Toerisme) 50% van de Nederlandse vakantiegeïnteresseerden "bos en hei" als hun vakantiebestemming noemt, terwijl voorts vele dagrecreanten, soms meer dan 1 miljoen per dag, gebruik maken van het Nederlandse bos.

Het Bosschap pleitte er voor, dat niet alleen in staatsboswachterijen maar ook op particuliere landgoederen - ook wanneer die gelegen zijn in de zogenaamde consolidatiegebieden waar in beginsel niet naar uitbreiding maar zelfs naar enige teruggang van de verblijfsrecreatie wordt gestreefd - ruimte wordt geschapen voor de verhuur van recreatiewoningen en het bieden van standruimte aan toeristische kampeers in bossen en natuurterreinen. De eigenaren en beheerders kunnen daaruit belangrijke inkomsten verwerven ten behoeve van de instandhouding van die terreinen.

Aangezien het Structuurschema Openluchtrecreatie ook als planologische kernbeslissing voor de nationale landschappen dient, werd in de Bosschapsreactie ook aandacht geschonken aan de bezwaren die het Bosschap eerder naar aanleiding van het eindadvies nationale landschapsparken naar voren heeft gebracht (zie ook hoofdstuk IX § 6).

Het Bosschap betreurde het, dat in het structuurschema volledig wordt aangesloten bij het Eindadvies Nationale Landschapsparken en dat nog op geen enkele wijze rekening is gehouden met de naar aanleiding van dat eindadvies door het Bosschap eerder naar voren gebrachte verlangens.

Tenslotte wees het Bosschap er op, dat daar, waar recreatief medegebruik van bossen wordt voorgestaan in voldoende mate rekening moet worden gehouden met de belangen van de fauna.

Niet uit het oog mag worden verloren, dat een aantal diersoorten gevoelig is voor de verstoringen van rust, die recreatief medegebruik van hun verblijfsgebieden met zich brengt.

3. Structuurschema Landinrichting

In het Structuurschema Landinrichting wordt de hoofddoelstelling van het nationale landinrichtingsbeleid als volgt omschreven:

"het binnen het kader van het totale overheidsbeleid inrichten van delen van het landelijk gebied overeenkomstig de daaraan toegekende functies en hun onderlinge samenhang op

een zodanige wijze, dat de maatschappelijke betekenis van dat gebied zo goed mogelijk tot zijn recht kan komen".

Het Bosschap constateerde, dat de landinrichting primair andere dan bosbouwbelangen beoogt te dienen. De bosbouw wordt in het structuurschema niet benaderd als vorm van bodemcultuur, welke gericht is op houtproductie, maar vanuit de invalshoeken verstedelijking, recreatie en natuur- en landschapsbehoud.

Weliswaar wordt terloops de betekenis van de houtproductiefunctie van het bos geschetst en wordt de verwachting uitgesproken, dat deze in de toekomst relatief sterk zal toenemen, doch dit leidt in dit structuurschema niet tot beleidsvoornemens die er op gericht zijn bij te dragen tot vergroting der houtproductie. Van Bosschapszijde werd gesteld, dat de aanleg van nieuwe bossen in het kader van de te realiseren randstad-groenstructuur en de te handhaven bufferzones kan bijdragen tot vergroting van de binnenlandse houtproductie. Voorwaarde is dan wel, dat de aan te leggen bossen zodanig worden ingericht dat daarin de functies op het gebied van productie, recreatie en landschap tot hun recht kunnen komen, hetgeen zeer goed mogelijk is. Voordeel daarvan is bovendien, dat de aanleg van bossen in het kader van de randstadgroenstructuur en van bufferzones meer betaalbaar wordt, doordat te zijner tijd op opbrengsten uit houtproductie kan worden gerekend.

Voor de bestaande bossen zal landinrichting naar de mening van het Bosschap echter slechts van relatief geringe betekenis kunnen zijn. Deze betekenis bestaat dan hierin dat bij het voorbereiden en uitvoeren van herinrichting en ruilverkaveling blijkens het structuurschema gestreefd zal worden naar het instandhouden en creëren van zodanige omstandigheden, dat bestaande bossen duurzaam instand gehouden of ontwikkeld kunnen worden en hun functies zo goed mogelijk kunnen vervullen. Daarbij vormen waterhuishouding en ontsluiting belangrijke aandachtspunten. Voorts kan door toedeling van de bosgronden worden bijgedragen tot het ontstaan van beter beheerbare beheerseenheden en zal zonodig het landinrichtingsinstrumentarium worden aangewend voor verwerving en toedeling van gronden ten behoeve van de aanleg van nieuwe bossen of de afronding van bestaande boscomplexen.

Het Bosschap tekende daarbij aan, dat de eigenlijke betekenis van een en ander voor de bosbouw beperkt is, aangezien de mogelijkheid tot inzetten van het landinrichtingsinstrumentarium zich beperkt tot de gebieden die zijn aangeduid op kaart 9 van het Structuurschema. Deze gebieden zijn gekozen op basis van criteria welke niet of slechts zijdelings zijn gerelateerd aan bosbouwbelangen.

Het beperkte bosbouwbelang behoort er naar de mening van het Bosschap toe te leiden dat de bosgronden die zijn gelegen binnen gebieden waar landinrichting in enigerlei vorm zal plaatsvinden, ongemoeid zullen worden gelaten, in die zin, dat zij niet zullen worden betrokken bij grondafstand, bijdragen in de kosten e.d.. Wel zal vrijwillige kavelruil van bosgronden mogelijk moeten zijn.

4. Structuurschema Militaire Terreinen

In het Structuurschema Militaire Terreinen wordt aangekondigd, per saldo 6.214 ha van de 23.073 ha, welke momenteel als militair terrein in gebruik zijn, als zodanig buiten gebruik te stellen.

Het Bosschap was van oordeel, dat deze bestemmingswijziging - voorzover deze betrekking heeft op bosterreinen - zal moeten leiden tot voortzetting danwel invoering van een bosbouwkundig beheer gericht op houtproductie, recreatie en natuurbehoud. Het geringe bosareaal waarover ons land beschikt noodzaakt daartoe.

Ten aanzien van bosterreinen die men voor militaire doeleinden zal blijven gebruiken

dan wel zal gaan gebruiken, was het Bosschap van oordeel, dat deze terreinen onder de werkingssfeer van de Boswet behoren te (blijven) vallen. In het merendeel der gevallen kunnen, afhankelijk van de aard van het militaire gebruik, ook de overige functies van het bos tot hun recht komen. In andere gevallen is er echter sprake van een spanningsveld tussen bosbouwkundig beheer en militair (mede)gebruik, dit kan zich vooral daar voordoen waar het beheer in belangrijke mate is gericht op handhaving en ontwikkeling van natuurwaarden en door militairen gebruik wordt gemaakt van zwaar materieel.

Tenslotte wees het Bosschap er op, dat het beleidsvoornemen om het landgoed Planken Wambuis in het kader van het compagnies oefenterrein Ginkelse Heide een militaire bestemming te geven op gespannen voet staat met het in het Structuurschema Natuur en Landschapsbehoud aangekondigde onderzoek in hoeverre en op welke wijze op de Zuid-Veluwe door middel van een samenvoeging van de bestaande nationale parken Veluwezoom en Hoge Veluwe met de Gebieden Planken Wambuis en het Deelerwoud gekomen kan worden tot één groot nationaal park. Met de nationale park-beheersdoelstelling is een militaire bestemming van de hiervoor genoemde terreinen of gedeelten daarvan, niet verenigbaar.

§ 6. HET EINDADVIES COMMISSIE NATIONALE LANDSCHAPSPARKEN

In 1975 verscheen een interim advies inzake de instelling van nationale landschapsparken. Dit interim advies werd in 1981 gevolgd door een eindadvies samengesteld door een interdepartementale commissie welke onder leiding stond van de heer Verhoeve van het Ministerie van C.R.M..

De Staatssecretaris van C.R.M. heeft zich gesteld achter de inhoud van het eindadvies.

In het eindadvies wordt er op gewezen, dat enerzijds de wens om een zo gevarieerd mogelijk landschap te behouden ten behoeve van de samenleving en anderzijds voortschrijdende aantasting van natuur en landschap, achtergronden vormen voor de gedachte om te komen tot instelling van een nationaal landschap.

Onder een nationaal landschap wordt in het advies verstaan "Een door de rijksoverheid aangewezen gebied van tenminste 10.000 ha, bestaande uit zowel natuurterreinen, wateren en/of bossen als cultuurgronden en nederzettingen, dat een grote rijkdom vertegenwoordigt aan natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten en aan cultuurhistorische waarden en als zodanig een overwegend samenhangend en harmonisch geheel vormt, waarin het beleid van de overheid er op is gericht - uitgaande van een conceptie voor inrichting, ontwikkeling, beheer en bestuur van het gebied als geheel - het specifieke en gedifferentieerde karakter van het gebied met name ook ten behoeve van de zich recreërende mens, in stand te houden en te ontwikkelen waarbij rekening wordt gehouden met de sociaal-culturele- en economische belangen van de aldaar wonende en werkende bevolking".

In het Structuurschema Openlucht recreatie worden de volgende nationale landschappen (limitatieve opsomming) aangegeven:

Z.W. Friesland, Noordenveld, Z.W. Drenthe, N.W. Overijssel, Vecht- en Reggegebied, N.O. Twente, Graafschap, de omgeving van Winterswijk, de Veluwe, de Gelderse Poort, Kromme Rijngebied, de Vechtstreek, Waterland, Centraal Noord Holland, de omgeving van Bergen (N.H.), Midden Brabant, Midden Limburg en Mergelland.

De uiteindelijke gebiedsaanwijzing geschiedt conform het eindadvies op voorstel van de betreffende provincie bij Instellingsbeschikking van de Minister van C.R.M..

De regering zal prioriteit toekennen aan de huidige proefgebieden (Winterswijk, N.W. Overijssel, Veluwe, Waterland en Mergelland) en aan de realisering van de nationale landschappen welke zijn gelegen binnen de stedelijke invloedssfeer.

Luchtsurveillance bij bosbrandbestrijding

De inrichting en het beheer van een nationaal landschap zal moeten plaatsvinden op basis van een integraal inrichtings- en beheersplan. Dit plan kan in het kader van een nadere uitwerking van het streekplan vorm krijgen. Het beheer zal in belangrijke mate een conserverend karakter dragen. Voor de realisatie ervan worden van belang geacht: "de Wet op de Ruimtelijke Ordening, (waarbij wordt gewezen op de betekenis van het bestemmingsplan), de Natuurbeschermingswet, de Monumentenwet, de Boswet, de Natuurschoonwet, de Onteigeningswet en nog enige andere wetten".

Naast wettelijke voorschriften worden ook subsidieregelingen van belang geacht voor de realisatie van het gewenste beheer, zoals subsidie in aankoop en beheer van natuurgebieden en waardevolle cultuurlandschappen, uitkeringen en schadevergoedingen in het belang van de natuurbescherming.

Het Bosschap heeft in zijn aan de Bijzondere Commissie Nota Nationale Landschaps-parken uit de Tweede Kamer en de Staatssecretaris van C.R.M. gerichte brief d.d. 19 februari 1981 de door de Commissie Verhoeve in haar eind-advies nationale landschaps-parken ontwikkelde conceptie voor nationale landschappen afgewezen.

In zijn reactie constateerde het Bosschap, dat in de zogenaamde proefgebieden nog geen wezenlijke ervaringen zijn opgedaan. Bovendien wordt het bedrijfsmatige karakter van de bosbouw in het eind-advies onderbelicht. En dat, terwijl bijna de helft van 'het Nederlandse bosareaal is gelegen in de door de commissie voorgestane nationale landschappen.

Het Bosschap stelde voorts onder meer, dat nationale landschappen bij de wet zullen moeten worden ingesteld. Alleen daardoor kan een geïntegreerde regeling tot stand komen en een fragmentarische aanpak, welke is gegrond op allerlei bestaande regelingen, worden voorkomen. Eén en ander betekent niet, dat het Bosschap een integrale aanpak van het beheer in bepaalde gedeelten van het landelijk gebied, waarbinnen natuurlijke landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden voorkomen, afwijst. Het achtte evenwel - daarbij verwijzend naar een in 1975 door Prof. de Haan op verzoek van een zestal

organisaties waaronder het Bosschap uitgebracht advies inzake de regeling van het landschapsbeheer op lange- en korte termijn - bijstelling van de door de Commissie Verhoeve ontwikkelde conceptie noodzakelijk en pleitte allereerst voor een proefneming, waarbij wezenlijk aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van bestuur en belanghebbenden in het gebied van het nationaal landschap gestalte wordt gegeven.

In zijn brief van 1 juli 1981 antwoordde de Staatssecretaris van C.R.M. ondermeer, dat er in het eind-advies van de Commissie Verhoeve impliciet van was uitgegaan, dat de economische bedrijfsmatige aspecten van de bosbouw in nationale landschappen onverlet moeten blijven.

§ 7. INTERIMRAPPORT PROEFGEBIED NATIONAAL LANDSCHAP VELUWE

De Veluwe is door de rijksoverheid aangewezen tot proefgebied voor een nationaal landschap.

Het provinciaal bestuur van Gelderland - bij de bestuurlijke organisatie van nationale landschappen wordt aan de provincie een centrale rol toegedacht - heeft daartoe een begeleidingscommissie in het leven geroepen, die in 1981 een Interimrapport proefgebied nationaal landschap Veluwe uitbracht, waarin zij haar voorlopige gedachten met betrekking tot de instelling van een nationaal landschap Veluwe heeft neergelegd. Dit rapport werd aan een inspraakprocedure onderworpen.

In zijn brief d.d. 26 november 1981 gericht tot de Afdeling Centrale Inspraak van de provincie, wees het Bosschap er op, dat het voor het slagen van de proefneming met een nationaal landschap van essentiële betekenis is, dat een beleid wordt ontwikkeld, dat door de zakelijk belanghebbenden in het betrokken gebied wordt geaccepteerd. Die acceptatie kan aldus het Bosschap alleen worden bereikt indien in het kader van het te ontwikkelen beleid in voldoende mate aandacht wordt besteed aan de sociale en economische continuïteit van land- en bosbouwbedrijven en aan de werkgelegenheid. Ook zal de beheersvrijheid die op grond van bestaande wetgeving en via vigerende beheersregelingen al sterk is beperkt, zoveel mogelijk gehandhaafd moeten blijven. De belanghebbenden zullen in bestuurlijk opzicht bij het nationaal landschap moeten worden betrokken.

De opstelling van de in het rapport voorziene integrale deelplannen, die enerzijds het karakter hebben van een nadere uitwerking van het streekplan en die anderzijds de gewenste ontwikkeling van het gebied van het nationaal landschap aangeven, dient naar de mening van het Bosschap in nauw overleg en in overeenstemming met de terreineigenaren -beheerders te geschieden. Voor de blijvende instandhouding van de Veluwe is het van essentiële betekenis, aldus het Bosschap, dat in de integrale deelplannen recht wordt gedaan aan de verschillende functies die bossen vervullen. Daarbij dient te worden bedacht, dat het overgrote deel van de bossen het resultaat is van de uitoefening van de bosbouw als een vorm van bodemcultuur, welke in belangrijke mate is gericht op houtproductie. De bosbouw houdt zekere waarborgen in voor het behoud van natuurwaarden en landschapsschoon en laat ruimte voor recreatief medegebruik. Mede dankzij de bosbouw die altijd productiegericht is geweest, zijn belangrijke natuurwaarden hier te lande behouden c.q. ontwikkeld, die zonder bosbouw waarschijnlijk niet of nauwelijks aanwezig zouden zijn. Deze positieve betekenis van de mede op houtproductie gerichte bosbouw zal men ook in de toekomst moeten onderkennen en benutten zonder in de fout te vervallen de bijdrage die bossen op het gebied van natuur en landschap kunnen leveren, te willen maximaliseren ten koste van andere functies.

Zou men dit wel doen, dan ontwikkelt men een sterke eenzijdigheid die niet alleen de houtproductiefunctie van de bossen zal verminderen, maar die bovendien een bedreiging kan inhouden van de bosinstandhouding op lange termijn.

Het Bosschap achtte het in het licht van het voorafgaande noodzakelijk, dat de betekenis van de houtproductiefunctie van de Veluwe bossen duidelijker wordt onderkend.

Vervolgens ging het Bosschap in op het gestelde in het interimrapport over andere natuurbeheersvormen dan de gebruikelijke, zoals de introductie van bosreservaten en van grote grazers. Voor dergelijke - een zeer kleine groep binnen de samenleving aansprekende-experimenten wordt niet alleen aan de armere gronden gedacht, maar ook aan de rijkere, die juist voor de bosbouw als vorm van bodemcultuur het meest waardevol zijn. Het Bosschap merkte hierbij op, dat verwacht moet worden, dat de kosten van begrazing door grote grazers hoog zullen zijn tengevolge van de noodzakelijke aanleg van raster- en hekwerken, welke zeer kostbaar zijn en het wegvallen van opbrengsten. Bovendien kan een dergelijk mono-functioneel bosbeheer tot gevolg hebben, dat het bos ter plaatse gaat verdwijnen, hetgeen in strijd zou zijn met het bepaalde in de Boswet.

Het Bosschap waarschuwde er dan ook ernstig voor dat door realisatie van deze ideeën de economische basis van de bosbouw, die toch al smal is, nog verder zal versmallen, terwijl reeds gedane investeringen in grond en houtopstand daardoor in bedrijfs-economisch opzicht verloren dreigen te gaan. Bovendien zal de betekenis van de bosbouw voor de werkgelegenheid - direct en indirect - er door worden aangetast. Als men al tot bepaalde experimenten besluit zo werd gesteld, dan dienen deze te worden gelocaliseerd op niet particuliere terreinen. Indien het beleid dat men gaat ontwikkelen geen of slechts weinig ruimte laat voor de uitoefening van de bosbouw moet worden gevreesd, dat er bij vele eigenaren en beheerders van bossen op de de Veluwe een grote mate van terughoudendheid zal bestaan als het gaat om het verlenen van medewerking aan de totstandkoming van integrale deelplannen en in laatste instantie aan het nationaal landschap zelve. Ook zal aan de in het Interimrapport genoemde vrijwilligheid extra aandacht moeten worden geschonken. Duidelijk zal moeten zijn, dat het niet gaat om quasi vrijwilligheid, omdat men als men niet op vrijwillige basis participeert via streek- en bestemmingsplannen op de wat langere termijn toch wordt gedwongen.

Indien bij de opstelling van integrale deelplannen in de hiervoor beschreven zin rekening wordt gehouden met de belangen van de bosbouw, kan zo oordeelde het Bosschap een proefneming met een nationaal landschap, waarbij facetbeleid en sectorbeleid in integrale deelplannen worden geïntegreerd, zinvol zijn.

§ 8. WIJZIGING TRACÉ FLEVOSPOORLIJN

In 1981 werd door de Minister van Verkeer en Waterstaat met vele maatschappelijke organisaties overleg gevoerd over het tracé van de in de polder Zuidelijk Flevoland van Almere naar Lelystad aan te leggen Flevospoorlijn.

Bij dit overleg, waarbij onder meer de bescherming van het natuurgebied Oostvaardersplassen in het geding was werd ook het Bosschap betrokken omdat de uiteindelijke tracékeuze van wezenlijke invloed kan zijn op de omvang van het in Zuidelijk Flevoland aan te leggen bosareaal.

Naar aanleiding van de beslissing van de Minister om het oorspronkelijk vastgestelde tracé te wijzigen herinnerde het Bosschap er in zijn brief van 19 november 1981, onder verwijzing naar zijn brief van 14 september 1981, waarin instemming werd betoond met de voorgestelde tracéwijziging aan, dat aan deze instemming de voorwaarde verbonden was, dat in Zuidelijk Flevoland de door de regering in de Nota Landelijke Gebieden aangekondigde uitbreiding van het bosareaal met tenminste 10.000 ha dient te worden gerealiseerd.

Het Bosschap betreurde het dan ook, dat de Minister zich in het convenant betreffende de globale verdeling van gronden in de polder, dat zijn beslissing begeleidde, uitging van een

aanleg van 9.000 ha bos. Het Bosschap, bleef dan ook van mening, dat de voorgenomen aanleg van het tenminste 10.000 ha bos met een meervoudige functie vervulling in Zuidelijk Flevoland dient te worden gerealiseerd.

§ 9. MARKERWAARD

Naar aanleiding van het beleidsvoornemen ten aanzien van de ontwikkeling van het Markerwaard-gebied, wendde het Bosschap zich bij schrijven d.d. 21 mei 1981 tot de Raad van Advies voor de Ruimtelijke Ordening die in deze voor de regering als inspraakorgaan fungeerde. Het Bosschap concludeerde daarin, dat inpoldering van de Markerwaard zal leiden tot een vergroting van het landoppervlak en aldus de uitbreiding van het bosareaal hier te lande - zowel in de polder zelfs als daarbuiten - in positieve zin kan beïnvloeden. De nieuwe polder zal immers vervangende grond kunnen bieden aan agrariërs die op het "oude land" moeten wijken als daar tot bosaanleg wordt overgegaan. Aanleg van bossen in de Markerwaard zelf, zal wezenlijk kunnen bijdragen tot een vergroting van de binnenlandse houtproductie. Voorts zal daardoor de druk van de recreatie op de Veluwe en op de bosgebieden in het Gooi kunnen worden verminderd. Het belang hiervan zal nog groter worden, omdat verwacht moet worden dat de verstedelijking van het gebied rond Amsterdam zich zal voortzetten met alle gevolgen van dien. Ervan uitgaande, dat de regering bij haar definitieve besluit tot inpoldering bereid zal zijn aan te geven, dat in de nieuwe polder een aanzienlijke hoeveelheid bos zal moeten worden aangelegd, stelde het Bosschap zich achter het voornemen tot inpoldering van de Markerwaard.

X HET ZAADCOMITÉ

Het Zaadcomité dat tot taak heeft te bevorderen dat voldoende genetisch optimaal zaad beschikbaar komt voor de teelt van plantsoen bestemd voor de Nederlandse bos- en landschapsbouw, maakte in de verslagperiode aan de hand van door de N.A.K.B. versterkte gegevens een begin met een onderzoek naar het door de kwekers per afleveringsseizoen aan afnemers geleverde aantal planten onderverdeeld in leeftijdsklassen.

Tevens werden de herkomsten van de door de kwekers in de periode 1974 tot en met 1978 uitgezaaide hoeveelheden zaad aan een analyse onderworpen.

Het onderzoek heeft tot doel mede ten behoeve van de handelskwekers van plantsoen en het bosbouwbedrijfsleven meer inzicht te verkrijgen in aanbod van een vraag naar bosplantsoen.

In verband met de toepassing van artikel 15 lid 1 van de E.G. Richtlijn betreffende het in de handel te brengen van bosbouwkundig teeltmateriaal heeft het Zaadcomité een importmachtiging voor het seizoen 1979-1980 gevraagd bij de Europese Commissie voor bepaalde hoeveelheden zaden van naaldhout- en loofhoutgewassen uit landen buiten de Europese Gemeenschap.

De proeven op het gebied van de mechanisatie van de boomzaadoogst werden voortgezet. Doel hiervan is een oogststelsel te ontwikkelen, dat afnemers van boomzaden meer zekerheid kan verschaffen ten aanzien van de exacte herkomst van deze zaden. In dat kader trachten de Dorschkamp en het IMAG tezamen onder auspiciën van het Zaadcomité een veeg/zuigmachine te ontwikkelen.

XI BOOMFEESTDAG

De Boomfeestdag werd in 1980 in 550 gemeenten gevierd.

In totaal namen 116.000 kinderen daaraan deel. In 1981 bedroeg het aantal deelnemende kinderen 120.000 verdeeld over 600 gemeenten.

XII BOSBRANDWEER

§ 1. ALGEMEEN

In de provincie Limburg werd door de Stichting Bosbrandbestrijding in Limburg een begin gemaakt met vliegtuigsurveillance op brandgevaarlijke dagen boven de in Noord- en Midden Limburg gelegen bossen en natuurterreinen.

In 1980 werden in Nederland in totaal 282 brandgevallenesignaleerd. Dit aantal komt zoals volgende gegevens aantonen vrijwel overeen met het gemiddelde voor de periode 1970-1980. Het aantal branden in 1981 lag ver beneden het gemiddelde.

jaar	aantal branden	verbrande oppervl. in ha			schade in guldens
		bos	nat. terr.	totaal	
1925 t/m 1939*)	242	305	1.893	2.198	91.800
1940 t/m 1944*)	381	660	2.020	2.680	235.000
1945 t/m 1955*)	315	249	947	1.196	113.365
1956 t/m 1965*)	358	200	639	839	262.849
1966 t/m 1976*)	267	220	585	805	538.983
1970 t/m 1980*)	277	231	492	723	649.465
1970	320	468	185	653	1.070.684
1971	266	125	33	458	227.442
1972	197	125	644	769	344.360
1973	226	122	204	326	263.798
1974	286	179	1177	1.356	400.292
1975	113	25	171	196	55.179
1976	668	1.029	1.445	2.475	3.096.897
1977	156	32	181	213	82.755
1978	158	33	202	235	109.046
1979	103	23	69	92	60.025
1980	282	153	306	456	747.988
1981	88	12	38	50	40.313

* gemiddeld

§ 2 MULTIFUNCTIONEEL GEBRUIK EN VERVANGING VAN RIJKSBRANDWEERMATERIEEL

Naar aanleiding van de begroting voor het dienstjaar 1980 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken waaruit bleek dat het thans nog bij de Bescherming Bevolking in gebruik zijnde materieel voor de bestrijding van branden in oorlogstijd, zal worden overgedragen aan de regionale brandwerven, die het materieel ook in de vreedstijd zullen mogen gebruiken, wendde het Bosschap zich bij schrijven d.d. 8 februari 1980 tot de minister van Binnenlandse Zaken.

Dit blusmaterieel, dat zo stelde het Bosschap thans niet geschikt is voor het bosbrandbe-

Modern materieel voor de bestrijding van bos en heidebranden

strijding, zal in de komende jaren op kosten van het Rijk worden vervangen door modern materieel.

Aangezien de regionale brandweren ook belast zijn met de bestrijding van bosbranden, achtte het Bosschap het noodzakelijk, dat het in het kader van die vervanging aan te schaffen nieuwe blusmaterieel ook zal voldoen aan de eisen die een moderne bosbrandbestrijding daaraan stelt.

Deze eisen zijn onder meer:

- een blusvoertuig moet zijn voorzien van een watertank met een inhoud van circa 4.000 liter;
- een blusvoertuig moet rijdend kunnen blussen;
- een blusvoertuig moet tenminste op 4 en zo mogelijk op 6 wielen worden aangedreven.

In zijn brief van 15 april 1980 wees de Directeur, Chef van de Hoofdafdeling Brandweer van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, er op dat in verband met aspecten als economisch verantwoorde productie, onderhoud, onderdelenvoorziening etc. een zeer vergaande standaardisatie van het rijksmaterieel noodzakelijk is.

Aan de door het Bosschap genoemde specifieke eisen voor bosbrandbestrijding kon dan ook slechts gedeeltelijk worden tegemoet gekomen, waarbij met name gedacht werd aan 4-wiel aandrijving en de mogelijkheid om rijdend te kunnen blussen.

§ 3 VOORLICHTING EN PROPOGANDA

In de verslagperiode werd de verspreiding van de sticker "Geen vuur in de natuur" van het waarschuwingsbord "Bosbrandgevaar" normaal voortgezet.

XIII IN- EN UITVOER VAN HOUT IN 1980

Omschrijving sortiment	Invoer		Uitvoer	
	m ³	f 1000,-	m ³	f 1000,-
Palen van naaldhout (lengte 6 t/m 18 meter geïnjecteerd of geïmpregneerd)	16	7	278	23
Onbewerkt okoeméhout	24.982	10.597	—	—
Onbewerkt limbahout	197	87	—	—
Onbewerkt obéchéhout	10.962	3.990	1.678	532
Onbewerkt sipohout	5.740	4.371	943	776
Onbewerkt makoréhout	702	619	213	156
Ander onbewerkt tropisch loofhout	121.645	46.155	18.073	8.169
Tropisch loofhout vierkant behakt of bezaagd	9.394	4.146	2.407	1.565
Gezaagd Limbahout dikte meer dan 5 mm	515	329	55	33
Gezaagd sipohout dikte meer dan 5 mm	632	657	2.566	2.454
Ander gezaagd tropisch loofhout dikte meer dan 5 mm	435.091	319.548	85.350	75.024
Tropisch loofhout in platen dikte 1 mm of minder	6.856	15.482	4.912	11.223
Tropisch loofhout in platen dikte meer dan 1 mm	22.386	19.610	994	1.558
Ander hout in platen, dikte 1 mm of minder	12.134	34.736	4.898	18.483
Ander hout in platen, dikte meer dan 1 mm	24.653	16.891	2.486	2.196
Onbewerkt zaaghout en hout om te worden gesneden of geschild van eik	20.180	7.689	1.071	420
Onbewerkt zaaghout en hout om te worden ge- sneden of geschild van beuk	48.836	6.820	684	158
Onbewerkt zaaghout en hout om te worden gesneden of geschild van populier	48.873	4.618	3.744	428

Omschrijving sortiment	Invoer		Uitvoer	
	m ³	f 1000,-	m ³	f 1000,-
Onbewerkt zaaghout en hout om te worden gesneden of geschild van noten	133	84	—	—
Gezaagd eikehout dikte meer dan 5 mm	134.387	140.066	27.035	28.341
Gezaagd beukehout dikte meer dan 5 mm	36.147	13.098	5.571	2.362
Gezaagd populierehout dikte meer dan 5 mm	5.982	2.205	1.342	672
Gezaagd notehout dikte meer dan 5 mm	104	87	53	66
Ander gezaagd hout dikte meer dan 5 mm	19.197	12.198	9.515	9.368
Onbewerkt pulphout *) van naaldhout	363.097	32.616	201.951	10.322
Onbewerkt zaaghout en hout van naaldhout bestemd om te worden gesneden of geschild	28.483	4.390	12.088	1.013
Mijnhout van onbewerkt naaldhout	2.625	396	13.792	1.467
Onbewerkte palen van naaldhout voor boven- leidingen van telefoon, telegraaf of elec- tricititeit	420	90	2	1
Onbewerkte heipalen van naaldhout	124.208	16.907	437	91
Onbewerkt naaldhout voor andere doeleinden	89.578	11.109	63.058	5.874
Naaldhout vierkant behakt of bezaagd	4.766	1.953	2.520	1.642
Ander hout, vierkant behakt of bezaagd	3.491	2.609	1.134	879
Gezaagd naaldhout lengte t/m 1,25 m dikte meer dan 12,5 mm	6.805	2.727	629	248
Gezaagd naaldhout dikte meer dan 5 mm	2.322.809	933.139	57.176	27.230
Houten dwarsliggers geïnjecteerd en geïmpregneerd	78.767	13.262	1.526	264
Ander houten dwarsliggers	37.959	16.000	8.055	5.839

* in stères

IN- EN UITVOER VAN HOUT IN 1981

Omschrijving sortiment	Invoer		Uitvoer	
	m ³	f 1000,-	m ³	f 1000,-
Palen van naaldhout (lengte van 6 t/m 18 meter) geïnjecteerd of geïmpregneerd)	8.725	1.459	699	106
Onbewerkt okoeméhout	22.679	10.066	2	2
Onbewerkt limbahout	138	60	—	—
Onbewerkt obéchéhout	6.211	2.606	56	25
Onbewerkt sipohout	4.724	3.671	655	392
Onbewerkt makoréhout	883	666	168	141
Ander onbewerkt tropisch loofhout	83.418	34.270	7.195	3.665
Tropisch loofhout vierkant behakt of bezaagd	8.322	5.004	2.102	1.513
Gezaagd limbahout dikte meer dan 5 mm	359	238	388	58
Gezaagd sipohout dikte meer dan 5 mm	695	767	726	795
Ander gezaagd tropisch loofhout dikte meer dan 5 mm	478.917	370.353	83.833	77.209
Tropisch loofhout in platen dikte 1 mm of minder	4.010	9.753	5.372	12.622
Tropisch loofhout in platen dikte meer dan 1 mm	18.624	17.785	850	1.407
Ander hout in platen, dikte 1 mm of minder	7.374	21.928	3.108	11.532
Ander hout in platen, dikte meer dan 1 mm	23.686	15.919	2.373	2.163
Onbewerkt zaaghout en hout om te worden gesneden of geschild van eik	18.278	6.444	1.498	753
Onbewerkt zaaghout en hout om te worden gesneden of geschild van beuk	39.571	6.820	1.333	317
Onbewerkt zaaghout en hout om te worden gesneden of geschild van populier	49.026	4.515	7.477	1.366

Omschrijving sortiment	Invoer		Uitvoer	
	m ³	f 1000,—	m ³	f 1000,—
Onbewerkt zaaghout en hout om te worden ge- seden of geschild van noten	119	43	—	—
Gezaagd eikehout dikte meer dan 5 mm	110.903	127.318	29.474	32.669
Gezaagd beukehout dik- te meer dan 5 mm	37.042	14.279	5.925	2.728
Gezaagd populierehout dikte meer dan 5 mm	4.981	2.039	1.118	501
Gezaagd notehout dikte meer dan 5 mm	101	148	40	50
Ander gezaagd hout dik- te meer dan 5 mm	14.519	12.121	15.059	13.781
Onbewerkt pulphout +) van naaldhout	187.856	16.178	240.732	13.424
Onbewerkt zaaghout en hout van naaldhout be- stemd om te worden ges- eden of geschild	15.908	2.769	13.255	1.244
Mijnhout van onbewerkt naaldhout	1.000	171	21.997	2.546
Onbewerkte palen van naaldhout voor boven- leidingen van telefoon, telegraaf of electriciteit	293	79	83	35
Onbewerkte heipalen van naaldhout	79.962	9.907	50	6
Onbewerkt naaldhout voor andere doeleinden	55.992	7.008	51.671	5.043
Naaldhout vierkant be- hakt of bezaagd	3.968	1.565	888	563
Ander hout, vierkant be- hakt of bezaagd	2.449	2.401	1.226	1.326
Gezaagd naaldhout lengte t/m 1,25 m dikte meer dan 12,5 mm	6.395	2.378	83	72
Gezaagd naaldhout dik- te meer dan 5 mm	1.634.657	652.391	69.184	28.939
Houten dwarsliggers geïnjecteerd en geïm- pregneerd	47.869	7.202	1.665	427
Andere houten dwarslig- gers	49.491	22.874	6.543	4.484

+) in stères

XIV FINANCIEEL OVERZICHT

JAARREKENING		1980	1981
Inkomsten			
I	Heffingen	868.232,74	874.613,18
II	Diensten aan derden	28.370,00	29.945,00
III	Overige inkomsten	94.100,40	117.657,50
		990.703,14	1.022.215,68
Uitgaven			
I	Vergaderkosten en vergoeding voorzitter	69.929,90	91.170,55
II	Personeelsuitgaven en reis- en verblijf- kosten	522.936,59	548.997,24
III	Huisvestings- en bureaunkosten	84.577,27	92.577,28
IV	Diensten door derden	14.154,00	13.008,00
V	Subsidies en bijdragen		
	Boomfeestdag	2.000,00	2.200,00
	Stichting Recreatie	25,00	25,00
	S.E.R.	3.402,00	3.612,00
	Perscentr. Nieuwspoort	100,00	100,00
	Stichting Bos en Hout	—	25.000,00
	Landbouw Economisch Instituut	15.000,00	15.000,00
	Ned. Bosbouw Tijdschrift	1.000,00	1.000,00
	Stichting land.org.leerl.wezen in de bosbouw	100,00	100,00
	Utrechtsche Bosbrandweer Vereniging	500,00	—
	Instituut v. Nat. educatie	100,00	100,00
VI	Bijdragen aan bijzondere diensten		
	1. Bosbrandweer	11.575,00	12.220,00
	2. Subsidieregeling leerlingwezen in de bosbouw	12.500,00	12.500,00
	3. Bosbouwveiligheid	14.750,00	18.055,00
	4. Zaadcomite	12.055,00	10.065,00
	5. Sociale Zaken	5.000,00	5.000,00
VII	Onvoorzien	1.924,25	1.274,15
IX	Aanvulling reserve	219.074,13	170.211,46
		990.703,14	1.022.215,68

Balans per 31 december

Omschrijving	1980	1981
AKTIVA		
Gebouw	4.485,96	1,—
Inventaris	p.m.	p.m.
Deelneming P.L.M.	p.m.	p.m.
Diverse vorderingen en vooruitbet. posten	231.622,08	331.363,95
Effecten (belegde reserve)	176.672,20	158.839,70
Geldmiddelen	1.128.986,72	1.358.241,76
	<u>1.541.766,96</u>	<u>1.848.446,41</u>
Omschrijving	1980	1981
PASSIVA		
Diverse schulden en nog te betalen posten	170.870,73	187.763,20
Res. onderhoud gebouw	10.000,—	15.000,—
Algemene reserve	987.835,94	1.158.047,40
Saldi diensten:		
S.T.I.V.O.S.	145.845,03	222.697,31
Bos en Mens	25.121,56	26.322,14
Toeslag pensioenen	192.446,45	229.395,24
Sociale aangelegenheden	9.647,25	9.221,12
	<u>1.541.766,96</u>	<u>1.848.446,41</u>

*XV SAMENSTELLING BESTUUR, DAGELIJKS BESTUUR, SECRETARIAAT,
HOOFDAFDELING SOCIALE ZAKEN, COMMISSIES EN WERKGROEPEN PER
31 DECEMBER 1980*

A. BESTUUR

Op 14 mei 1980 eindigde de 13e zittingsperiode van het bestuur van het Boschap. Krachtens het bepaalde in het Koninklijk Besluit van 4 april 1960 (Nederlandse Staatscourant van 8 april 1960, no. 70) bestaat het bestuur uit 14 leden. De volgende organisaties van ondernemers en werknemers zijn aangewezen tot het benoemen van het achter hun naam vermelde aantal bestuursleden van het bestuur voor de zittingsperiode 15 mei 1980 tot en met 14 mei 1982.

1. Organisaties van ondernemers:	
Nederlandse Vereniging van Boseigenaren	6 leden
2. Organisaties van werknemers:	
- Voedingsbond C.N.V.	2 leden
- Voedingsbond F.N.V.	4 leden
- de 2 werknemersorganisaties gezamenlijk	1 lid

Door de Minister van Landbouw en Visserij werd voor de door het Rijk gedreven bosbouwondernemingen, de heer Ir. J. van den Bos, tot bestuurslid benoemd voor de zittingsperiode van 15 mei 1980 tot en met 14 mei 1982, als opvolger van de heer Ir. A. W. H. van Weelderen, die als plaatsvervangend bestuurslid de heer Ir. F. B. van der Hoeven opvolgde.

Aan werkgeverszijde traden de heren Mr. R. P. C. Baron Bentick van Schoonheten, A. Ph. R. C. Baron van der Borch van Verwolde, Ir. A. A. C. van Leeuwen, H. J. Smith, Ing. P. H. A. Steinmetz en Ir. A. D. Verhoeff als lid van het bestuur terug. Zij werden opgevolgd door de heren Ing. G. Bruggink, Ir. P. Gerbranda, Ir. E. P. L. Hessels, Mr. W. J. P. van Notten, H. A. J. Roels en Mr. B. van Vloten.

De heren Ir. P. Gerbranda, H. A. van Iersel, Ir. E. Reinders, A. O. F. Graaf Solms en H. A. J. Roels traden als plaatsvervangend lid van het bestuur terug. Zij werden als zodanig opgevolgd door de heren R. F. de Fremery, Ing. L. C. Smit, Ing. C. J. Stefels, Ing. P. H. A. Steinmetz en E. Ph. Veen.

Aan werknemerszijde trad de heer S. Kloosterman als lid van het bestuur en traden de heren J. van Dalen en J. Veldhuis als plaatsvervangende leden van het bestuur terug.

De heren A. F. Doorn en H. Molenkamp werden benoemd tot plaatsvervangende leden van het bestuur. De benoeming van de heer A. F. Doorn hield verband met de vervulling van een in de loop van het jaar 1979 door het uittreden van de heer C. J. B. Soeterbroek ontstane vacature.

De Voedingsbond F.N.V. benoemde voor de zittingsperiode 1980-1982 5 bestuursleden. Dientengevolge traden de heren J. Veldhuis en T. Scheepstra als lid respectievelijk plaatsvervangend lid tot het bestuur toe.

Het bestuur benoemde voor de zittingsperiode van 15 mei 1980 tot en met 14 mei 1982 Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan opnieuw tot voorzitter. De heren H. Kikkert en Mr. B. van Vloten werden benoemd tot plaatsvervangende voorzitters.

In de loop van 1981 bedankte de heer drs. O. O. Gorter als plaatsvervangend lid. Hij wordt opgevolgd door de heer Jhr. Mr. L. H. J. M. van Asch van Wijck.

Op 31 december 1981 was het bestuur van het Bosschap als volgt samengesteld:

Voorzitter: Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan

Plaatsvervangend voorzitters: H. Kikkert en Mr. B. van Vloten

Leden

F. Bom
Ir. J. van den Bos
Ing. G. Bruggink
Ir. P. Gerbranda
Ir. E. P. L. Hessels
J. Hubbers
P. M. Kenter
H. Kikkert
H. D. Ligtenberg
Mr. W. J. P. van Notten
H. A. J. Roels
Tj. Roersma
J. Veldhuis
Mr. B. van Vloten

Secretaris: Drs. G. J. den Hartog
Adj. secretaris: Drs. H. D. Schouten

Plaatsvervangende leden

G. D. Koster
Ir. A. W. H. van Weelderen
Ing. L. C. Smit
R. F. de Fremery
Ir. C. J. Stefels
M. Berkhout
A. F. Doorn
M. D. den Hollander
A. Belder
Ing. P. H. A. Steinmetz
E. Ph. Veen
H. Molenkamp
T. Scheepstra
Jhr. Mr. L. H. J. M. van Asch van
Wijck

B. DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan

Leden

Ir. J. van den Bos
Ir. P. Gerbranda
P. M. Kenter
H. Kikkert
H. D. Ligtenberg
Mr. B. van Vloten
Secretaris: Drs. G. J. den Hartog

Plaatsvervangende leden

Ir. A. W. H. van Weelderen
Ing. G. Bruggink
Tj. Roersma
F. Bom
J. Hubbers
Mr. W. J. P. van Notten

C. SECRETARIAAT

Drs. G. J. den Hartog, secretaris
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris
Mevrouw A. Rauws-van der Klis, secretaresse
J. Th. M. M. van Bergen, comptabele
Mejuffrouw Th. J. Lodde, administratief medewerkster
Mejuffrouw M. I. M. Eversteijn, typiste
M. B. J. Roels, medewerker archiefwerkzaamheden.

D. HOOFDAFDELING SOCIALE ZAKEN

Voorzitter: Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan

Leden:

F. Bom
Drs. H. Brink
P. M. Kenter
H. D. Ligtenberg
Ing. P. H. A. Steinmetz
A. M. Wiezer
Secretaris: Drs. H. D. Schouten

Plaatsvervangende leden:

H. van Dam
Ir. A. D. Verhoeff
H. Molenkamp
Tj. Roersma
C. W. J. Baron de Weichs de Wenne
Ir. C. J. Stefels

E. COMMISSIE RENTABILITEIT EN KOSTEN/BATEN BOSBOUW

Voorzitter: Ir. H. A. van der Meiden

Ir. B. van Boven
Ir. C. P. van Goor
Drs. G. W. M. de Jong
H. Kikkert
Prof. Ir. A. van Maaren
Prof. Dr. Ir. J. F. van Riemsdijk
Drs. B. Rijnveld
Ir. J. Sipkens
Ir. L. H. G. Slangen
Ir. L. J. Volmuller
Secretaris: Drs. G. J. den Hartog
Adjunct-secretaris: Drs. H. D. Schouten

F. BELASTINGCOMMISSIE

Voorzitter: Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan

Jhr. Mr. L. H. N. F. M. Bosch Ridder van Rosenthal
Mr. M. van der Heijde (adviseur)
Ir. P. Gerbranda
vacature
Ing. P. H. A. Steinmetz
A. Zeissink
Secretaris: Drs. G. J. den Hartog
Adjunct-secretaris: Drs. H. D. Schouten

G. COMMISSIE BOSBRANDWEER

Voorzitter: H. A. J. Roels

Ir. G. Bikker
R. A. J. Boekhorst
vacature
Jhr. Mr. O. R. van den Bosch
Ch. H. J. Brauers
R. Huisman
W. Meere
Jhr. ir. J. E. M. van Nispen tot Pannerden
Ir. J. F. Smit
H. J. Willemsen
Secretaris: Drs. H. D. Schouten

H. COMMISSIE AD HOC HERZIENING BOSWET

Voorzitter: Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan

Jhr. Mr. L. H. N. F. M. Bosch Ridder van Rosenthal
Prof. Mr. P. de Haan
Ir. E. P. L. Hessels
P. M. Kenter
H. Kikkert
Ir. A. A. C. van Leeuwen
Prof. Ir. A. van Maaren
Ing. L. C. Smit
Ing. P. H. A. Steinmetz
Secretaris: Drs. G. J. den Hartog
Adjunct-secretaris: Drs. H. D. Schouten

I. COMMISSIE VOORLICHTING BOSBRANDPREVENTIE

Voorzitter: J. Kuiper

J. A. van Kruyssen
L. F. van Santen Kolff
H. L. A. Seegers
J. R. Sinke
Th. G. M. Speet
Secretaris: Drs. H. D. Schouten

J. COMMISSIE SCHADELIJKE DIEREN

Voorzitter: Drs. G. J. den Hartog

Ir. B. T. Bosman

F. G. van Dijck
Ir. P. Grijpma
Ir. E. M. Lammerts van Bueren
G. van Rossem
Mr. W. C. M. Setton
Secretaris: Drs. H. D. Schouten

K. Werkgroep peiling ontwikkelingsfase schadelijke bosinsecten

A. Ballast
Ir. L. J. Heldens
W. Schuring
Secretaris: Drs. H. D. Schouten

L. COMMISSIE RUIMTELIJKE ORDENING

Voorzitter: Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan

Jhr. Ir. W. H. J. de Beaufort
Drs. D. H. Franssens
R. F. de Fremery
Prof. Mr. P. de Haan
Mr. J. A. Jansens van Gellicum
H. Kikkert
Jhr. V. G. F. Repelaer
H. A. J. Roels
J. R. Sinke
Secretaris: Drs. G. J. den Hartog
Adj. secretaris: Drs. H. D. Schouten

M. COMMISSIE BOSBOUWVEILIGHEID

Voorzitter: Ir. P. de Putter

W. van Cuyk
J. Derckx
P. M. Kenter
Ing. J. L. P. M. Knaapen
Ir. A. J. Lanz
Ir. N. A. Leek
Ir. E. van Ree
A. J. M. Stikvoort
Ir. L. J. Volmuller
Secretaris: Drs. H. D. Schouten

N. WERKGROEP BEGELEIDING BEDRIJFSGEZONDHEIDSZORG IN DE PARTICULIERE BOSBOUW

Voorzitter: H. D. Ligtenberg

H. van Houten
D. van Hattem
J. H. van Loon
A. J. M. Stikvoort
Secretaris: Drs. H. D. Schouten

O. ZAADCOMITÉ

Voorzitter: Ir. R. Koster, *Plv. voorzitter:* Ir. W. Kriek

Leden:

Ir. E. M. Lammerts van Bueren
M. Jacobi
Ir. G. Elzenga
C. Domen
H. A. van Iersel
J. J. R. Kortman
Secretaris: Drs. G. J. den Hartog
Adj.secretaris: Drs. H. D. Schouten

Plaatsvervangende leden:

Ir. S. M. G. de Vries
vacature
Ing. R. H. Leemhuis
P. Dictus
vacature
R. Pleyter

P. WERKGROEP INTEGRATIE EN ANDERE BUITENLANDSE AANGELEGENHEDEN

Voorzitter: vacature

Ir. P. Gerbranda
J. Hubbers
H. Kikkert
Ir. R. Koster
Prof. Ir. A. van Maaren
Ir. H. A. van der Meiden
Ir. J. Sipkes
Secretaris: Drs. G. J. den Hartog
Adj.secretaris: Drs. H. D. Schouten

Q. WERKGROEP INDELEN EN METEN VAN INLANDS RONDHOUT

Voorzitter: Drs. G. J. den Hartog

Ir. P. J. Faber

Ir. L. J. Heldens

R. A. M. van Hoesel

Ing. F. J. Somsen

G. J. Welles

Secretaris: Drs. H. D. Schouten

R. COMMISSIE FAUNABEHEER

Voorzitter: Mr. R. F. C. Baron Bentinck van Schoonheten

Ir. J. van den Bos

Dr. L. J. van Haaften

J. Hubbers

Dr. J. Luitjes

Dr. Ir. J. F. van Oosten Slingeland

Secretaris: Drs. G. J. den Hartog

XVI VERTEGENWOORDIGING IN ANDERE INSTELLINGEN

Op 31 december 1981 was het Bosschap vertegenwoordigd in de navolgende instellingen:

1. *Nederlandse Nationale Populieren Commissie:*
Ir. A. A. C. van Leeuwen
2. *Raad van Advies voor de Ruimtelijke Ordening (RARO):*
Jhr. Mr. D.A.W. van Tets van Goudriaan
3. *Commissie landelijke gebieden van de RARO:*
Drs. G. J. den Hartog
4. *Commissie bedrijfsleven van de RARO:*
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
Drs. G. J. den Hartog, plv. lid
5. *Provinciale Overijsselse Stichting voor de Bosbrandbestrijding:*
R. C. Hudig
6. *Stichting Bosbrandweer Nijmegen en Omstreken:*
Drs. H. D. Schouten
7. *Stichting Recreatie:*
Drs. G. J. den Hartog
8. *Stichting Beheer Landbouwgronden en Commissie Beheer Landbouwgronden:*
Drs. G. J. den Hartog
9. *Vereniging "De Utrechtse Heuvelrug":*
Drs. G. J. den Hartog
10. *Jachtraad:*
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
11. *Landelijk Comité Nationale Boomfeestdag:*
Drs. G. J. den Hartog
12. *Bestrijdingsmiddelencommissie:*
vacature, drs. G. J. den Hartog, plv. lid
13. *Stichting Bosbrandbestrijding in de Provincie Limburg:*
Drs. H. D. Schouten
14. *Begeleidingscommissie Bosbouw-Economisch Onderzoek L. E. I.:*
R. F. de Fremery, drs. G. J. den Hartog
15. *Werkgroep Hout-economie van de Economische en Sociale Raad van Advies van de Benelux Economische Unie:*
Drs. G. J. den Hartog

16. *Bosbouwvoorlichtingsraad:*
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
Drs. G. J. den Hartog, adviserend lid
17. *Stuurgroep N. S. W.-landgoederen met historische huizen van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk:*
Drs. G. J. den Hartog, adviserend lid
18. *Begeleidingscommissie Proefgebied Nationaal Landschap Veluwe:*
Drs. G. J. den Hartog, adviserend lid
19. *Commissie Planologie van het Landbouwschap:*
Drs. G. J. den Hartog, adviserend lid
20. *Nationale Raad voor het Landbouwkundig Onderzoek NRLO, Afdeling I:*
Ir. P. Gerbranda

Programmaadviescommissie bossen van de NRLO:
Drs. G. J. den Hartog

Programmaadviescommissie landschap van de NRLO:
R. F. de Fremery
21. *Overleg Afstemming Maatregelen Natuur en Landschapsbeheer*
Ir. P. Gerbranda
H. D. Ligtenberg
22. *Stichting Bos en Hout:*
M. D. den Hollander
Ir. A. A. C. van Leeuwen
23. *Commissie Grondwaterbeheer:*
Ir. P. Gerbranda
Drs. G. J. den Hartog, plv. lid
24. *Schadecommissie Waterwinning Oost-Gelderland:*
Ing. H. W. Emmer
Drs. G. J. den Hartog

BIJLAGE I

OVERZICHT VAN SALDI-OPBRENGSTEN MINUS KOSTEN - VOLGENS EINDWAARDEREKENING EN CONTANTE WAARDE-REKENING (IN GULDENS PER HA.) ALSMEDE VAN DE INTERNE RENTEVOET BIJ DE TEELT VAN EIK-AL DAN NIET IN COMBINATIE MET BEUK

Model A		1		2		3		4		5
Eindwaarde										
2%	-	242.796	-	256.392	-	157.865	-	161.546	-	285.521
4%	-	4.435.189	-	4.736.714	-	2.897.221	-	3.033.906	-	3.218.305
6%	-	66.922.123	-	72.999.287	-	40.508.753	-	43.999.636	-	43.161.133
Contante waarde										
2%	-	12.451	-	13.148	-	8.095	-	8.284	-	14.642
4%	-	12.356	-	13.197	-	8.071	-	8.452	-	8.966
6%	-	10.707	-	11.679	-	6.481	-	7.039	-	6.905
Interne rentevoet		0,78%		0,76%		1,00%		0,99%		geen
Model B										
Eindwaarde										
2% + 3%	+	4.365.854	+	4.356.810	+	4.453.391	+	4.455.844	-	1.727.521
4% + 3%	-	1.379.435	-	1.601.730	+	198.882	+	168.780	-	8.101.333
6% + 3%	-	82.218.306	-	86.991.976	-	55.207.929	-	56.946.972	-	70.103.596
Contante waarde										
2% + 3%	+	223.894	+	223.430	+	228.383	+	228.509	-	88.592
4% + 3%	-	3.843	-	4.462	+	554	+	470	-	22.571
6% + 3%	-	13.154	-	13.918	-	8.833	-	9.111	-	11.216

De contante waardeberekening is de terugrekening van de tijdens de omloop gemaakte kosten en de tijdens de omloop verkregen opbrengsten naar het moment van aanleg.

De interne rentevoet is het percentage berekend op basis van samengestelde interest, waarbij het totaal der kosten tijdens de omloop gelijk wordt aan het totaal der opbrengsten van de betreffende teelt.

BIJLAGE 2

DOUGLAS

OVERZICHT VAN SALDI-OPBRENGSTEN MINUS KOSTEN - VOLGENS EINDWAARDEBEREKENING (IN GULDENS PER HA.) BIJ EEN RENTEVOET VAN 2%, 4% EN 6% BIJ DE TEELT VAN DOUGLAS

VARIANT		A			B			C		
MODEL	Rente Omloop	2%	4%	6%	2%	4%	6%	2%	4%	6%
1	60 jr.	67.827	29.865	-89.390	30.301	-87.789	-453.068	55.528	-10.243	-217.325
	65 jr.	80.010	32.698	-132.742	38.579	-110.446	-619.426	66.432	-16.098	-303.949
	70 jr.	84.965	25.992	-202.634	39.211	-148.165	-853.946	69.974	-33.377	-431.766
2	80 jr.	15.625	-109.431	-629.296	-40.136	-367.227	-1.795.661	-2.649	-197.313	-1.039.602
	90 jr.	11.702	-182.754	-1.163.684	-56.270	-564.356	-3.252.465	-10.574	-312.841	-1.898.479
	100jr.	4.212	-295.690	-2.127.100	-78.645	-860.553	-5.867.790	-22.942	-488.250	-3.443.007
3	30 jr.	20.898	12.813	-405	181	-23.461	-63.725	14.109	447	-22.680
	35 jr.	33.850	22.272	1.719	10.977	-21.862	-83.017	26.354	7.226	-28.089
	40 jr.	47.922	31.767	624	22.668	-21.928	-112.771	39.646	13.462	-39.265
4	35 jr.	5.595	-6.057	-26.706	-17.277	-50.192	-111.443	-1.900	-21.103	-56.515
	45 jr.	19.445	-2.765	-49.242	-8.436	-68.095	-200.992	10.307	-25.036	-102.624
	55 jr.	26.002	-13.593	-111.691	-7.985	-110.297	-383.452	14.863	-46.559	-207.291
5	64 jr.	93.431	56.608	-83.171	52.812	-81.031	-542.306	80.119	9.687	-244.687

OVERZICHT VAN SALDI-OPBRENGSTEN MINUS KOSTEN - VOLGENS EINDWAARDEBEREKENING (IN GULDENS PER HA. PER JAAR) BIJ EEN RENTEVOET VAN 2%, 4% EN 6% ALSMEDE VAN DE INTERNE RENTEVOET (I.R.V.) BIJ DE TEELT VAN DOUGLAS

VARIANT		A			B			C			IRV		
MODEL	Rente Omloop	2%	4%	6%	2%	4%	6%	2%	4%	6%	A	B	C
1	60 jr.	594	125	-168	265	-369	-850	472	-41	-384	4,8	2,8	3,8
	65 jr.	609	110	-184	293	-374	-861	493	-52	-398	4,6	2,8	3,8
	70 jr.	566	70	-209	261	-407	-882	454	-88	-420	4,4	2,7	3,6
2	80 jr.	80	-198	-360	-207	-666	-1028	-13	-343	-561	2,5	1,3	1,9
	90 jr.	47	-220	-370	-227	-681	-1035	-41	-362	-570	2,3	1,2	1,8
	100jr.	13	-238	-377	-251	-695	-1040	-71	-379	-575	2,1	1,1	1,7
3	30 jr.	515	228	-5	4	-418	-806	332	7	-267	6,0	2,0	4,1
	35 jr.	677	302	15	219	-296	-744	506	93	-235	6,1	2,8	4,5
	40 jr.	793	334	4	375	-230	-728	633	134	-237	6,0	3,2	4,7
4	35 jr.	111	-82	-239	-345	-681	-1000	-36	-271	-474	3,1	0,1	1,7
	45 jr.	270	-22	-231	-117	-562	-944	138	-197	-453	3,8	1,5	2,8
	55 jr.	263	-71	-283	-81	-576	-972	146	-233	-494	3,5	1,7	2,7
5	64 jr.	732	200	-122	413	-286	-800	611	32	-340	5,1	3,1	4,1

OVERZICHT VAN SALDI-OPBRENGSTEN MINUS KOSTEN VOLGENS DE CONTANTE WAARDE BEREKENING (IN GULDENS PER HA.) BIJ EEN RENTEVOET VAN 2%, 4% EN 6% BIJ DE TEELT VAN DOUGLAS

VARIANT		A			B			C		
MODEL	Rente Omloop	2%	4%	6%	2%	4%	6%	2%	4%	6%
1	60 jr.	20.727	2.839	-2.709	9.235	-8.345	-13.734	16.591	-937	-6.216
	65 jr.	22.087	2.554	-3.006	10.649	-8.630	-14.031	17.978	-1.211	-6.496
	70 jr.	21.243	1.669	-3.429	9.806	-9.515	-14.454	17.151	-2.062	-6.896
2	80 jr.	3.204	-4.747	-5.948	-8.232	-15.931	-16.972	-2.649	-8.231	-9.270
	90 jr.	1.969	-5.356	-6.141	-9.468	-16.540	-17.166	-1.744	-8.816	-9.453
	100jr.	581	-5.854	-6.269	-10.855	-17.039	-17.293	-3.104	-9.295	-9.572
3	30 jr.	11.537	3.950	-70	100	-7.233	-11.095	7.636	132	-3.725
	35 jr.	16.926	5.644	223	5.489	-5.540	-10.801	12.919	1.760	-3.447
	40 jr.	21.703	6.616	60	10.266	-4.567	-10.963	17.603	2.696	-3.601
4	35 jr.	2.797	-1.535	-3.474	-8.639	-12.719	-14.499	-931	-5.142	-6.936
	45 jr.	7.976	-473	-3.577	-3.460	-11.657	-14.602	4.145	-4.121	-7.033
	55 jr.	8.749	-1.572	-4.531	-2.687	-12.756	-15.555	4.903	-5.177	-7.933
5	64 jr.	26.307	4.599	-1.997	14.870	-6.584	-13.021	22.117	759	-5.542

BIJLAGE 3

DE HANDEL IN HIER TE LANDE GEKOCHT NIET-TROPISCH RONDHOUT OVER 1977

Het Landbouw-Economisch Instituut, sectie Bosbouw, heeft over 1977 een marktstructuuronderzoek uitgevoerd bij de Nederlandse ondernemingen die in ons land niet-tropisch rondhout hebben aangekocht met het doel dit te verhandelen of te verwerken.

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een mondelinge enquête onder 111 van de 537 in Nederland niet-tropisch rondhoutkopende bedrijven, representatief verdeeld over: uitsluitend rondhouthandel, uitsluitend rondhoutverwerkende bedrijven en bedrijven die zowel rondhout verhandelen als verwerken. Uit het onderzoek bleek dat in 1977 941.600 m³ rondhout door de gehele bedrijfstak rechtstreeks bij de rondhoutproducenten (= de Ned. bosbezitters) werd aangekocht 1).

Het aangekochte hout bestond voor 70% uit naaldhout en voor 30% uit loofhout. De rondhouthandelaren kochten 568.800 m³ (60%) van de Nederlandse houtproductie, de rondhoutverwerkers slechts 69.600 m³ (7%) en bedrijven die zowel rondhout verwerkten als verhandelden, 303.200 m³ (33%).

Het onderzoek toonde voorts aan dat rondhoutshandelaren bij collegahandelaren 409.300 m³ inlands rondhout hadden aangekocht. Deze hoeveelheid rondhout werd dus minstens twee keer door rondhouthandelaren verhandeld alvorens het zijn eindbestemming bereikte. In 1977 werd 591.4000 m³ niet-tropisch rondhout geïmporteerd.

De Ned. beseigenaren verkochten hun hout overwegend op stam en zoals reeds bleek, voor het overgrote deel (60%) aan rondhouthandelaren. Naast de handelsfuncties zoals collecteren, sorteren, voorraad houden, transport, kredietverlening, vervult de rondhouthandel tevens een belangrijke rol bij het vellen en opwerken tot sortimenten van het hout.

In het onderzoek is de hoeveelheid inlands rondhout die hetzij door beseigenaren werd geëxporteerd, hetzij rechtstreeks aan particulieren (in de vorm van openhaardhout) werd verkocht, buiten beschouwing gelaten.

In 1977 heeft in totaal 1.078.300 m³ inlands rondhout de volgende eindbestemming gekregen:

Eindbestemming van het inlands rondhout over 1977

sortimenten	productie	hiervan geëxporteerd	hiervan in Ned. ver- werkt of verbruikt
vezel- en spaanpl. hout	290.200	203.500	86.700
papierhout	182.400	25.400	157.000
zaaghout	130.000	4.400	125.600
kisthout	108.500	-	108.500
openhaardhout	100.000	-	100.000
heipalen	79.7000	-	79.700
klomphout	58.300	4.300	54.000
fineerhout	40.700	200	40.500
mijnhout	14.600	14.600	-
overig rondhout	73.900	1.800	72.100
totaal	1.078.300	254.200	824.100

Van de overige uitkomsten van het onderzoek (zoals t.a.v. ondernemingsvorm, samenwerking, leveringscontracten, betaalde en ontvangen rondhoutprijzen, personeelsbestand, materieel en toekomstverwachtingen) wordt hier alleen vermeld, dat de handel in inlands rondhout een arbeidsbestand had van 799 manjaren, en de rondhoutverwerking van 1047 manjaren.

- 1) Een gelijksoortig onderzoek als het onderhavige over 1973 gaf een Ned. houtproduktie te zien van 1.355.000 m³; deze produktie was zo groot a.g.v. de stormen in de jaren '72 en '73, die noodgedwongen voor een extra aanbod zorgden.

INHOUD

I	INLEIDING	1
II	VERORDENINGEN	2
III	REGISTRATIE	2
IV	BOSBOUWBELEID	2
§1	Herziening boswetgeving.....	2
§2	Wijziging Boswet in verband met gemeentelijke bevoegdheid inzake wilgen die deel uitmaken van wegbeplantingen en één-rijige beplantingen op of langs landbouwgronden.....	5
§3	Enquête Beschikking bosbijdragen	6
§4	Uitvoering Beschikking bosbijdragen en herziening Besluit bijdragen herbeplantingen	7
§5	Wensen van het bosbouwbedrijfsleven met betrekking tot het onderzoek ten behoeve van de bosbouw.....	8
§6	Brief aan de kabinetsformatoren.....	10
§7	Brief aan de Tweede Kamer der Staten Generaal in verband met de behandeling der rijksbegroting 1982	11
V	ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN	12
§1	Bosbouw economisch onderzoek	12
§2	Bedrijfsuitkomsten in de particuliere bosbouw.....	12
§3	De rentabiliteit van de teelt van eik al dan niet in combinatie met beuk.....	13
§4	De rentabiliteit van de teelt van douglas	15
§5	De houtmarkt.....	15

VI SOCIALE AANGELEGENHEDEN

17

§1	Ontwikkelingen rond de c.a.o. voor de particuliere bosbouw 1980-1981	17
§2	Ontwikkelingen rond de c.a.o. voor de particuliere bosbouw 1982-1983	21
§3	C.a.o.'s inzake vervroegde uittreding van werknemers in de particuliere bosbouw 1980-1981 en 1982 tot en met 1986	23
§4	Werkgelegenheidssituatie in de bosbouw	24
§5	Werkgelegenheidsverruimende Maatregel	26
§6	Vrijwilligerswerk in bossen en natuurterreinen	26
§7	Uitbreiding scholingsmogelijkheden voor personeel in dienst van bosbouwbedrijven	28
§8	Regeling Subsidie Scholing Leerlingwezen in de bosbouw	28
§9	Veiligheid in de bosbouw	29

VII FISCALE AANGELEGENHEDEN

29

Wetsontwerpen tot wijziging van de Vermogensbelasting
en tot wijziging van de Successiewet

VIII WATERSCHAPSAANGELEGENHEDEN

32

§1	Algemene Waterschapswet en omslagheffing	32
§2	Verdere democratisering waterschapsbesturen in Overijssel	34

IX GRONDZAKEN EN RUIMTELIJKE ORDENING

34

§1	De Wet Agrarisch Grondverkeer	34
§2	Ontwerp Landinrichtingswet	37
§3	Voorontwerp tot wijziging van de Pachtwet	38
§4	De positie van de bosbouw in streekplannen in de provincies Drenthe en Noord-Brabant	38
§5	De structuurschema's Natuur- en Landschapsbehoud, Openlucht recreatie, Landinrichting en Militaire Terreinen	39

§6	Eindadvies Commissie Nationale Landschapsparken	46
§7	Interimrapport proefgebied nationaal landschap Veluwe	48
§8	Wijziging tracé Flevospoorlijn	49
§9	Markerwaard	50
X	HET ZAADCOMITÉ.....	50
XI	BOOMFEESTDAG	51
XII	BOSBRANDWEER	51
§1	Algemeen	51
§2	Multifunctioneel gebruik en vervanging van rijksbrandweermaterieel.....	51
§3	Voorlichting en propaganda.....	52
XIII	IN- EN UITVOER VAN HOUT.....	53
XIV	FINANCIEEL OVERZICHT.....	57
XV	SAMENSTELLING BESTUUR, DAGELIJKS BESTUUR, SECRETARIAAT, HOOFDAFDELING SOCIALE ZAKEN, COMMISSIES EN WERKGROEPEN	59
XVI	VERTEGENWOORDIGING IN ANDERE INSTELLINGEN.....	66

BIJLAGEN

Bijlage 1.	Overzicht van saldi-opbrengsten minus kosten - volgens eindwaarde rekening en contantewaarderekening (in gld per ha) alsmede van de interne rentevoet bij de teelt van eik, al dan niet in combinatie met beuk.....	68
Bijlage 2.	Overzicht van saldi-opbrengsten minus kosten - volgens eindwaardeberekening (in gld per ha) bij een rentevoet van 2%, 4% en 6% bij de teelt van douglas.....	68
Bijlage 3.	De handel in hier te lande gekocht niet-tropisch rondhout over 1977.....	72